

Monitor lage inkomens 2014

Huishoudens met een laag inkomen en het bereik van financiële regelingen in Helmond 2014

Onderzoek en Statistiek

Gemeente Helmond

Datum inwerkingtreding: 23 september 2014
Vastgesteld door: college B&W

Monitor lage inkomens

Huishoudens met een laag inkomen en het bereik van
financiële regelingen in Helmond 2014

COLOFON

Titel : Monitor lage inkomens: huishoudens met een laag inkomen en het bereik van financiële regelingen in Helmond 2014

Opdrachtgever: : Gemeente Helmond

Opdrachtnemer : Afdeling Onderzoek en Statistiek Gemeente Helmond
Marian Foolen-Huys

Datum : september 2014

Samenvatting

Aanleiding

Bij de vaststelling van het collegeakkoord 2006-2010 *Sociaal en Betrokken*, is het armoedebeleid in Helmond in de schijnwerpers komen te staan. Het armoedebeleid 2008-2011 – dat tot op heden wordt gecontinueerd – is primair gericht op het activeren en zelfredzaam maken en/of houden van de inwoners. Centraal staat het stimuleren van de deelname van mensen aan betaalde en onbetaalde arbeid en aan de samenleving in het algemeen. Daarnaast vormen inkomensondersteuning en schuldhulpverlening onmisbare schakels in het beleid. Zij beogen mensen met een minimum inkomen en/of mensen in financiële problemen (tijdelijk) te ondersteunen.

Doel van het onderzoek

Om de mogelijke effecten van het beleid te kunnen meten en de doelgroep te kunnen monitoren heeft de afdeling MOeD (Maatschappelijke Ontwikkeling en Dienstverlening) Onderzoek en Statistiek opdracht gegeven een *monitor lage inkomens* op te stellen en deze 2-jaarlijks te actualiseren. In 2008 is de eerste versie verschenen welke als nulmeting dienst doet. De monitor geeft een beeld van de omvang en de samenstelling van de groep huishoudens met een laag inkomen in de gemeente. Daarnaast gaat het in op het gebruik en bereik van de verschillende inkomensvoorzieningen in de gemeente. Door het regelmatig updaten van de gegevens kan bekeken worden of en in welke mate de beoogde effecten van het beleid bereikt worden en of er verschuivingen in doelgroep(en) ontstaan.

Informatiebronnen

Er is gebruik gemaakt van verschillende gemeentelijke en landelijke bronnen. Allereerst zijn gegevens van het Regionaal Inkomens Onderzoek gebruikt dat uitgevoerd is door het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). Op basis van de gegevens van de belastingdienst stelt het CBS gegevens over inkomens op gemeentelijk, wijk- en buurniveau beschikbaar. Gegevens uit de fiscale administratie komen altijd pas na enige vertraging beschikbaar voor onderzoek. De meest recente informatie is daarom van 2011. Daarnaast zijn gegevens gebruikt van de gemeentelijke afdelingen Werk en Inkomen, Maatschappelijke Ontwikkeling en Dienstverlening, Middelen en Ondersteuning, de Zorgpoort en de Stadswinkel. Op basis van deze gegevens kan het gebruik van diverse inkomensondersteunende voorziening en over wie deze voorzieningen gebruikt in beeld worden gebracht.

Aandeel lage inkomens blijft constant

In 2011 ligt het aandeel huishoudens met een inkomen tot 105% van het sociaal minimum op bijna 11%. Ten opzichte van een aantal jaren geleden is het aantal en aandeel minima toegenomen. De economische crisis speelt hierin een belangrijke rol. Een raming van de Stimulansz Minimascan geeft aan dat de omvang van de groep lage inkomens in Helmond in 2013 en 2014 nog iets zal toenemen. Daarna zal het aantal naar verwachting niet verder toenemen.

Het aandeel minima (105%) in Helmond ligt structureel hoger dan gemiddeld in Nederland. De toename in het aandeel minimahuishoudens is de afgelopen jaren (2008-2011) op landelijk niveau wel iets sterker geweest dan voor Helmond. Vergelijken we het aandeel in Helmond met een aantal andere steden, zoals de andere Brabantse steden en steden met een met Helmond te vergelijken industrieel verleden dan is het beeld wat wisselend. Er zijn een aantal steden met een groter of vergelijkbaar aandeel huishoudens met een laag inkomen, maar ook met een lager aandeel.

Tabel 1 Kenmerken populatie lage inkomens

	101%		105%		110%		120%		
	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%	
Omvang groep huishoudens met een inkomen tot ...% van het sociaal minimum	Jaar								
	2008	2.500	6,9%	3.400	9,3%	4.400	12,1%	6.000	16,2%
	2009	2.800	7,6%	3.700	10,1%	4.700	12,6%	6.300	17,0%
	2010	2.900	7,8%	3.900	10,6%	4.900	13,4%	6.500	17,7%
	2011	3.000	8,2%	4.000	10,9%	5.000	13,5%	6.600	17,7%
	raming 2013	3.100	8%	4.100	11%	5.100	13%	6.700	18%
	raming 2014	3.200	8%	4.300	11%	5.300	14%	6.900	18%
Lage inkomens (105%)									
				%		% binnen doelgroep			
Huishoudentype	Eenpersoonshuishouden			54%		19%			
	Paar zonder kinderen			16%		6%			
	Paar met kinderen			10%		4%			
	Eenoudergezin			19%		29%			
	overig			1%		8%			
Bron van inkomen	Actief*			23%		4%			
	Niet-actief			75%		24%			
Etniciteit*	Autochtoon			67%		9%			
	Westers allochtoon			14%		14%			
	Niet-westers allochtoon			19%		23%			
Leeftijd*	< 25 jaar			4%		20%			
	25-44 jaar			31%		9%			
	45-64 jaar			33%		9%			
	≥ 65 jaar			32%		15%			

Bron: CBS: Regionaal Inkomens Onderzoek 2011, bewerking Onderzoek en Statistiek

*kenmerk van het hoofd van het huishouden

Relatief veel lage inkomens onder alleenstaanden, eenoudergezinnen, niet-actieven, niet-westerse allochtone huishoudens en huishoudens in de oudere stadswijken

Ruim 1 op de 10 Helmondse huishoudens heeft een inkomen tot 105% van het sociaal minimum. Binnen de groep minima zien we vooral veel alleenstaanden (meer dan de helft is alleenstaand). Een kwart van de minimahuishoudens kan gerekend worden tot de groep werkende armen. Deze huishoudens hebben als belangrijkste bron van inkomen loon of een inkomen uit eigen onderneming. Daarnaast betreft 1 op de 3 huishoudens met een beperkt inkomen een allochtoon huishouden.

Risicogroepen

We kunnen een aantal doelgroepen (op basis van bovenstaande kenmerken) onderscheiden waarbinnen het aandeel minima relatief groot is. Zij vormen de zogenoemde risicogroepen. Zo zien we dat er vooral veel lage inkomens te vinden zijn onder alleenstaanden. Een vijfde van de Helmondse alleenstaanden heeft een beperkt inkomen (tot 105% van het minimum). Onder eenoudergezinnen is dit aandeel zelfs 29%. Logischerwijs vinden we ook onder de mensen die niet actief in het arbeidsproces staan (met name de mensen die een uitkering voor werkloosheid of bijstand ontvangen) veel minima. Daarnaast heeft een kwart van de niet-westerse allochtone huishoudens een inkomen van net boven het sociaal minimum. Op wijkniveau zijn het vooral de oudere stadswijken Binnenstad, Helmond-Noord, Helmond-West en Helmond-Oost waar naar verhouding veel minimegezinnen wonen.

Werkende armen

Een belangrijke doelgroep binnen het armoedebeleid is de groep van werkende armen. In 2011 telt Helmond 930 huishoudens die actief zijn op de arbeidsmarkt (ze hebben een inkomen uit arbeid en/of zelfstandig ondernemerschap) en die een inkomen hebben tot 105% van het sociaal minimum. Deze groep vormt 23% van de totale groep minima in Helmond.

Kinderen in huishoudens met een laag inkomen

In 2011 leven circa 1.900 kinderen jonger dan 18 jaar in huishoudens met een inkomen tot 105% van het sociaal minimum. Dit komt neer op 9,5% van het totaal aantal Helmondse kinderen in huishoudens met een volledig jaar inkomen. Als we de grens opschroeven naar 110% dan komen we uit op een aantal van 2.200 minderjarige kinderen. Er komen nog eens 500 kinderen bij als de grens van 120% wordt aangehouden (totaal: 2.700 kinderen).

Groep bijstandsgerechtigden wijkt niet veel af van de totale groep met laag inkomen

Omdat het Regionaal Inkomensonderzoek van het CBS is gebaseerd op gegevens van de Belastingdienst zijn de cijfers niet actueler dan 2011. Naast de gegevens van de ramingen op basis van de Stimulansz Minimascan bekijken we ook de groep bijstandsgerechtigden in Helmond. Dit geeft een actueler beeld over (een deel van) de minima.

Op 1 januari 2014 zijn telt Helmond 2.736 bijstandsgerechtigden. Vertalen we dit in huishoudens dan komen we op een aantal van 2.250 huishoudens. Naar verhouding vinden we de meeste bijstandsgerechtigden onder de eenoudergezinnen en de alleenstaanden. Daarnaast zijn het ook de niet-westerse allochtone huishoudens (voornamelijk van Turkse of Marokkaanse afkomst) waarin we een relatief groot aandeel minima vinden. Ditzelfde beeld zien we terug bij de totale minimapopulatie.

De helft van de bijstandsgerechtigden verkeert al minimaal drie jaar (ononderbroken) in een bijstandssituatie.

65-plussers met aanvullende bijstand

De Algemene inkomensvoorziening ouderen (Aio) zorgt ervoor dat pensioengerechtigden met een onvolledig AOW-pensioen - indien nodig - aanvullende bijstand ontvangen. Het gaat veelal om mensen die niet lang genoeg in Nederland hebben gewoond om een volledig AOW-pensioen op te kunnen bouwen. In december 2012 zijn er 251 pensioenhuishoudens met aanvullende bijstand. Daarnaast waren er in die maand nog eens 100 huishoudens die wel recht hebben op deze vorm van bijstand maar er GEEN gebruik van maken.

Rond kunnen komen

Uit onderzoek van GGD Zuidoost-Brabant komt naar voren dat bijna een kwart van de 65-plussers rond moet komen van alleen een AOW-uitkering. Daarnaast geeft 14% van de ouderen aan enige tot grote moeite te hebben om rond te komen. Een deel van de 65-plussers met alleen een AOW-uitkering geeft dus aan geen moeite te hebben om rond te komen, maar tevens zijn er 65-plussers met een hoger inkomen die wel moeite hebben. Het aandeel dat moeite heeft rond te komen ligt lager dan in 2006.

Naast de ouderen heeft de GGD ook een onderzoek uitgevoerd onder de Helmondse volwassen bevolking van 19 t/m 64 jaar. 26% van de ondervraagden geeft aan moeite te hebben om rond te komen. Daarnaast geeft 5% aan onvoldoende geld te hebben om het huis goed te verwarmen. Voor een kwart is het niet mogelijk om een onverwachte uitgave van € 1.000 te doen. Een vijfde kan geen lidmaatschap van een sportclub of vereniging betalen. Ook het op bezoek gaan bij (een deel van de) vrienden en/of familie blijkt door financiële redenen, niet mogelijk voor 12% van de mensen. Volwassenen met een laag inkomen geven wel vaker aan problemen te hebben met rondkomen, maar het is niet alleen voorbehouden aan de lagere inkomensgroepen.

Niet-gebruik verschilt per inkomensvoorziening

Voor Helmonders met een beperkt inkomen bestaan er verschillende lokale voorzieningen om hun financiële lasten te verlichten of hun inkomen te verhogen. Het doel is dat zoveel mogelijk gerechtigden ook daadwerkelijk gebruik maken van de regelingen. Echter, niet alle rechthebbenden maken er gebruik van.

Het bereik van een regeling wordt bepaald door het aantal gebruikers te delen door het aantal rechthebbende huishoudens (de doelgroep). De doelgroep bestaat uit het totaal aantal minimahuishoudens dat in aanmerking komt voor een bepaalde regeling. Voor alle regelingen geldt dat het inkomen niet hoger mag zijn dan een bepaald percentage van het sociaal minimum. Daarnaast kunnen er echter ook aanvullende voorwaarden zijn die betrekking hebben op vermogen. Dit kan betekenen dat huishoudens met een minimuminkomen maar mét spaargeld en/of een eigen huis buiten de doelgroep vallen en dus geen aanspraak kunnen maken op een inkomensregeling. Informatie over de combinatie inkomen en vermogen hebben wij echter niet waardoor de hier gepresenteerde doelgroepen ook huishoudens omvatten die een minimuminkomen hebben maar vanwege de hoogte van hun vermogen geen aanspraak kunnen maken op de regeling.

Voor de regelingen waarvan het bereik te bepalen is zien we dat dit de laatste jaren vrij constant is gebleven. Het bereik is het grootst voor de kwijtschelding van gemeentelijke heffingen: 71% van de rechthebbende huishoudens maakt er gebruik van.

Tabel A Gebruik (# huishoudens) en bereik (%) van lokale inkomensvoorzieningen

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Bijzondere bijstand	1.110 25%	1.110 24%	1.180 24%	1.110 22%	1.180 24%	1.220 24%
Langdurigheidstoeslag	1.010 Niet te bepalen	1.210 Niet te bepalen	1.270 Niet te bepalen	1.270 Niet te bepalen	1.200 Niet te bepalen	1.160 Niet te bepalen
Maaltijdvoorziening*	215 Niet te bepalen	189 Niet te bepalen	176 Niet te bepalen	171 Niet te bepalen	142 Niet te bepalen	122 Niet te bepalen
Ouderenvervoer	130 Niet te bepalen	120 Niet te bepalen	100 Niet te bepalen	90 Niet te bepalen	80 Niet te bepalen	80 Niet te bepalen
Kwijtschelding	2.800 82%	2.790 75%	2.880 74%	2.920 73%	3.120 78%	3.040 74%
CAV*					2.807 n.v.t.	2.669 n.v.t.
				Laatste periode 2011	Laatste periode 2012	Laatste periode 2013
Compensatieregeling eigen bijdrage Wmo en AWBZ				661 Niet te bepalen	875 Niet te bepalen	975 Niet te bepalen

Bron: Zorgpoort, Werkplein, CAK, Hoofdafd. Financiën en Control, bewerking Onderzoek en Statistiek

*Dit betreft **personen** en geen huishoudens.

Schulddienstverlening

Het aantal Helmonders dat hulp heeft aangevraagd bij het oplossen van hun financiële problemen is de laatste jaren toegenomen. In 2013 zijn er via het Intakekompas in totaal 567 aanvragen geweest van Helmonders. In het leeuwendeel van de gevallen ging het om zware problematiek. De financiële problemen zijn dan zo ernstig dat ze worden doorverwezen naar een schuldsaneringstraject.

Cumulatie van overheidsmaatregelen

Het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) heeft het initiatief genomen om een onderzoek uit te voeren naar de cumulatie van effecten van voorgenomen kabinetsmaatregelen op het gebied van sociale zekerheid, zorg en onderwijs. Er is een stapelingsmonitor tot stand gekomen die laat zien hoeveel huishoudens er gebruik maken van een of meerdere regelingen.

Stapeling binnen huishoudens

Een kwart van de Helmondse huishoudens maakt gebruik van 4 of meer regelingen¹. Binnen Helmond zien we dat de grootste concentraties te vinden zijn in huishoudens in de oudere stadswijken. Het gebruik in de buurten Centrum, Heipoort, Leonardus, Beisterveld en Bloemvelden is relatief het hoogst.

Stapeling onder lage inkomens

Minimahuishoudens hebben het vanwege hun financiële positie al vaak moeilijk om rond te komen. Het zijn ook huishoudens waar we vaker dan gemiddeld een stapeling van regelingen en voorzieningen treffen. Het zijn dan ook deze huishoudens die door overheidsmaatregelen op verschillende regelingen en voorzieningen extra hard getroffen worden.

Tot slot

Met het Helmondse armoedebeleid worden verbeteringen op een aantal maatschappelijke effecten nagestreefd. Daarbij moet gezegd worden dat het Helmondse beleid niet de enige factor is die bepaalt of bepaalde effecten ook gehaald (kunnen) worden. Algemene economische en beleidsmatige ontwikkelingen op regionaal en landelijk niveau, spelen hier een belangrijke rol in. Vooral de periode vanaf 2008 vormt hierin een duidelijk voorbeeld. De recessie, begonnen in de 2^e helft van 2008, zet in menig huishouden de inkomenspositie onder druk.

Wat kunnen we zeggen ten aanzien van de maatschappelijke effecten die we met het Helmondse beleid willen bereiken?

1. Meer mensen kunnen voldoen in hun levensonderhoud; *geslaagd*. Het aandeel volwassenen en ouderen dat aangeeft moeite te hebben om rond te komen is de afgelopen jaren gedaald. In 2012 geeft 14% van de ondervraagde ouderen aan enige tot grote moeite te hebben om rond te komen. In 2006 lag dit percentage nog op 19%. Onder de Helmondse bevolking van 19 t/m 64 jaar ligt dit percentage in 2012 op 26%.
2. Minder mensen hebben schulden; *dit is lastig vast te stellen*. We zien wel dat het aantal mensen dat vanwege schulden aanklopt bij de schulddienstverlening de afgelopen jaren is gestegen. Het feit dat het aantal aanmeldingen is toegenomen wil niet zeggen dat het aantal mensen met schulden ook is toegenomen. Dit kan namelijk ook komen door een beter bereik van de doelgroep of doordat mensen sneller de stap naar de schulddienstverlening maken.
3. Meer mensen weten de weg naar de lokale inkomensondersteunende voorzieningen te vinden; *we zien geen vergaande opwaartse richting in het gebruik (in absolute aantallen) van gemeentelijke inkomensondersteunende voorzieningen*. Door de toename van het aantal minimahuishoudens zou je dit echter wel verwachten. Een verklaring zou kunnen zijn dat aanvullende criteria (bijvoorbeeld het hebben van een eigen woning die niet helemaal

¹) Het gaat om de volgende 25 regelingen en voorzieningen. Elke regeling telt één keer mee.

Wajong, AO overig, Bijstand, Bijzondere bijstand, WW, WSW, Ziektewet 2010, WMO huishoudelijke verzorging, AWBZ persoonlijke verzorging, AWBZ verpleging, AWBZ individuele begeleiding, AWBZ groepsbegeleiding, AWBZ zorg met verblijf, Speciaal onderwijs of leerling gebonden financiering, Toeslagen, WTCG, CER of aftrek bijzondere ziektekosten 2010, Wettelijk eigen risico (100%), WSNP, Minnelijke schuldsanering (gemeentelijke data), Bijzondere bijstand (gemeentelijke data), WMO gebruik of recht HH klasse 1 (gemeentelijke data), WMO gebruik of recht HH klasse 2 (gemeentelijke data), WMO gebruik of recht HH klasse 3 (gemeentelijke data), WMO gebruik of recht vervoer (gemeentelijke data), WMO gebruik of recht overige voorzieningen (gemeentelijke data).

verhypothekeerd is en er dus sprake is van eigen vermogen) het gebruik van een regeling onmogelijk maken. Gezien de economische situatie is het aannemelijk dat bijvoorbeeld een groter deel van de minima uit eigen-woning-bezitters bestaat.

4. Meer mensen nemen deel van sociale, recreatieve, sportieve, educatieve en culturele activiteiten; *hiervoor hebben we geen recente informatie*. We zien wel dat het aantal kinderen dat door Stichting Leergeld deel kan nemen aan buitenschoolse activiteiten de afgelopen jaren toeneemt. Zeker nu de verordening 'participatie kinderen' van kracht is waardoor *alle* kinderen in huishoudens met een beperkt inkomen in aanmerking komen voor hulp van de stichting. De verwachting is dan ook dat het bereik in de toekomst nog verder uitbreidt.
5. Meer organisaties gaan duurzame samenwerkingsverbanden aan op het gebied van armoedebestrijding; in deze monitor gaan we hier expliciet op in. Wel haken steeds meer maatschappelijke organisaties aan om het integrale karakter van de schulddienstverlening vorm te geven. In 2012 zijn de volgende partners naast de gemeente Helmond aangesloten: LEVgroep, SMO, MEEoostbrabant, Novadic Kentron en GGZ. Eind 2013 zal ook Wocom op pilotbasis aanschuiven.

Inhoudsopgave

Samenvatting.....	1
1 Inleiding	1
1.1 Aanleiding	1
1.2 Probleemstelling	1
1.3 Aanpak.....	2
1.4 Leeswijzer	2
2 Lage inkomens gedefinieerd	3
3 Lage inkomens in Helmond.....	5
3.1 Algemene inkomenssituatie en arbeidsmarktpositie.....	5
3.2 Omvang groep lage inkomens	6
3.3 Lage inkomens naar buurt	7
3.4 Omvang groep lage inkomens Helmond vergeleken met andere steden	8
4 Risicogroepen lage inkomens	11
4.1 Huishoudenssamenstelling	11
4.2 Belangrijkste bron van inkomen.....	12
4.3 Leeftijd	13
4.4 Etniciteit	14
5 Kinderen in huishoudens met een laag inkomen.....	15
6 Bijstandspopulatie	17
6.1 Huishoudens met een bijstandsuitkering	17
6.1.1 Bijstandshuishoudens naar type huishouden	17
6.1.2 Bijstandshuishoudens naar etnische achtergrond	20
6.1.3 Bijstandshuishoudens naar leeftijd	19
6.2 Langdurige bijstand.....	20
6.3 Kinderen in bijstandshuishoudens	21
6.4 Aanvullende inkomensvoorziening ouderen (Aio).....	21
7 Rondkomen	23
8 Instrumenten voor financiële ondersteuning.....	25
8.1 Gebruik en bereik van financiële regelingen.....	25
8.1.1 Individuele bijzondere bijstand.....	26
8.1.2 Langdurigheidstoeslag.....	26
8.1.3 Kwijtschelding gemeentelijke heffingen	28
8.1.4 Collectieve Aanvullende ziektekosten verzekering (CAV)	29
8.1.5 Maaltijdservice	30
8.1.6 Ouderenvervoer (65 t/m 74 jaar)	30
8.1.7 Compensatieregeling eigen bijdragen AWBZ en WMO.....	31
8.1.8 Stichting Leergeld.....	32
8.2 Schulddienstverlening.....	32
8.3 Gebruik van meerdere gemeentelijke regelingen	34
8.4 Inkomenseffect van inkomensregelingen.....	35
9 Cumulatie van overheidsmaatregelen	37
Bijlage 1	41

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Bij de vaststelling van het collegeakkoord 2006-2010 *Sociaal en Betrokken*, is het armoedebeleid in Helmond in de schijnwerpers komen te staan. Het armoedebeleid 2008-2011 – dat tot op heden wordt gecontinueerd - is primair gericht op het activeren en zelfredzaam maken en/of houden van de inwoners. Centraal staat het stimuleren van de deelname van mensen aan betaalde en onbetaalde arbeid en aan de samenleving in het algemeen. Daarnaast vormen inkomensondersteuning en schuldhulpverlening onmisbare schakels in het beleid. Zij beogen mensen met een minimum inkomen en/of mensen in financiële problemen (tijdelijk) te ondersteunen. Op basis van deze twee sporen worden de volgende maatschappelijke effecten nagestreefd:

- meer mensen kunnen voldoen in hun levensonderhoud;
- minder mensen hebben schulden;
- meer mensen weten de weg naar de verschillende inkomensondersteunende voorzieningen te vinden;
- meer mensen nemen deel aan sociale, recreatieve, sportieve, educatieve en culturele activiteiten;
- meer organisaties gaan duurzame samenwerkingsverbanden aan op het gebied van armoedebestrijding.

Het Helmondse beleid is niet alleen gericht op het financiële aspect van armoede en daarmee op de toereikendheid van het inkomen voor het primaire levensonderhoud. Belangrijk is ook dat mensen deel kunnen nemen aan de samenleving. Door financiële tekorten is het vaak niet mogelijk om op een of andere manier deel te nemen aan het maatschappelijk leven, bijvoorbeeld in de vorm van lidmaatschap van een sportclub. Het armoedebeleid springt ook hierop in.

Om de mogelijke effecten van het beleid te kunnen meten en de doelgroep te kunnen monitoren heeft de afdeling MOeD (Maatschappelijke Ontwikkeling en Dienstverlening) Onderzoek en Statistiek opdracht gegeven een monitor lage inkomens op te stellen en deze 2-jarlijks te laten terugkeren. In 2008 is de eerste versie verschenen welke als nulmeting dienst doet. De monitor geeft een beeld van de omvang en de samenstelling van de groep huishoudens met een beperkt inkomen in de gemeente. Daarnaast gaat het in op het gebruik en bereik van de verschillende inkomensvoorzieningen in de gemeente. Door het regelmatig updaten van de gegevens kan bekeken worden of en in welke mate de beoogde effecten van het beleid bereikt worden en of er verschuivingen in doelgroep(en) ontstaan.

1.2 Probleemstelling

Dit rapport zal antwoord geven op de volgende vragen:

- Wat is de omvang van de groep huishoudens met een laag inkomen in Helmond
- Wat zijn de demografische en sociaaleconomische kenmerken van de groep lage inkomens in Helmond?
- Waar in Helmond vinden we de lage inkomens? Hoe zijn de lage inkomens verspreid over Helmond?
- Hoe groot en wat is de samenstelling van de groep bijstandsgerechtigden in Helmond?
- Hoeveel Helmondse huishoudens maken gebruik van financiële regelingen?
- Wat is het bereik van de financiële regelingen in Helmond?

1.3. Aanpak

Er is gebruik gemaakt van verschillende beschikbare gemeentelijke en landelijke bronnen. Er is geen aanvullend eigen onderzoek gedaan. Allereerst zijn gegevens van het Regionaal Inkomens Onderzoek gebruikt dat uitgevoerd is door het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). Op basis van vooral belastinggegevens stellen zij op gemeentelijk-, wijk- en buurniveau inkomensstatistieken samen. Gegevens van de fiscus komen altijd met enige vertraging beschikbaar voor onderzoek. Hierdoor is het meest recente jaar waarvoor we gegevens hebben 2011.

Daarnaast zijn gegevens gebruikt van de gemeentelijke afdelingen Werk en Inkomen, Maatschappelijke Ontwikkeling en Dienstverlening, Middelen en Ondersteuning, de Zorgpoort en de Stadswinkel. Op basis van deze gegevens kan iets gezegd worden over het gebruik van diverse inkomensondersteunende voorzieningen en over wie deze voorzieningen gebruikt.

1.4 Leeswijzer

In het eerstvolgende hoofdstuk zal worden beschreven wat we onder lage inkomens verstaan. In het hoofdstuk daarna wordt de omvang en samenstelling van de groep minima in Helmond bekeken. Ook wordt hierbij ingegaan op de groepen die het meeste risico lopen om in een situatie te geraken waarbij het inkomen laag is. Omdat de gegevens van het CBS geen uitgebreid beeld van de achtergrondkenmerken van minima geven, wordt er een profiel opgemaakt van de groep bijstandsgerechtigden. Hoofdstuk 4 gaat hierop in. Het laatste hoofdstuk is voorbehouden aan het gebruik en niet-gebruik van gemeentelijke inkomensvoorzieningen die dienen ter ondersteuning voor huishoudens met een beperkt inkomen.

2 Lage inkomens gedefinieerd

Om een beeld te krijgen van de grootte van de groep huishoudens met een laag inkomen is het zaak om te bepalen wat een laag inkomen is. In Helmond gaan we hiervoor uit van een beleidsmatige grens die gebaseerd is op het sociaal minimum. Huishoudens met een inkomen beneden of op deze grens worden in deze monitor bestempeld als huishoudens met een laag inkomen, de zogenaamde minima.

Het sociaal minimum is het wettelijk bestaansminimum zoals dat in de Haagse politiek is vastgesteld. Het is gerelateerd aan de ontwikkeling van het minimumloon, en staat gelijk aan de normen uit de Wet Werk en Bijstand en de Algemene Ouderdomswet. Een huishouden op het sociaal minimum heeft een inkomen tot 100% van dit minimum. Tot de minima, de lage inkomens, wordt in de regel echter ook een groep gerekend met een inkomen vlak boven die grens (veelal tot 105% van het sociaal minimum). Hiermee voorkom je dat mensen die bijvoorbeeld een paar tientjes rente hebben gehad niet meer bij de minima worden gerekend².

Als criterium voor de bepaling van de doelgroep van de verschillende Helmondse inkomensregelingen wordt de afstand tot het sociaal minimum gebruikt. Deze afstand is niet altijd 100%. Zo wordt bijvoorbeeld voor de Collectieve Aanvullende Ziektekostenverzekering 110% van het sociaal minimum als norm gebruikt. Gezien de doelgroepen ten aanzien van verschillende inkomensregelingen en de intentie om de doelgroep van een of meerdere regelingen uit te breiden, worden – naast de grens van 105% - daarom ook cijfers gepresenteerd over huishoudens met een inkomen tot 110% en 120% van het sociaal minimum.

² Het sociaal minimum verschilt voor de verschillende typen huishoudens en de leeftijd van individuen in het huishouden. Het minimum voor een alleenstaande tot 65 jaar is bijvoorbeeld gelijk aan het bijstandsniveau. Vanaf 65 jaar is het sociaal minimum van een alleenstaande gelijk aan het AOW-pensioen.

3 Lage inkomens in Helmond

In dit hoofdstuk wordt gekeken naar de omvang van de minimapopulatie en de kenmerken hiervan. Dus hoeveel minima hebben we in Helmond, om wat voor type huishoudens gaat het en waar in Helmond wonen zij vooral?

De gegevens over inkomens en minima komen uit het **Regionaal Inkomens Onderzoek (RIO)** uitgevoerd door het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). Op basis van vooral belastinggegevens stellen zij op gemeentelijk-, wijk- en buurniveau inkomensstatistieken samen. Gegevens van de fiscus komen altijd met enige vertraging beschikbaar voor onderzoek. Hierdoor is het meest recente jaar waarvoor we gegevens hebben **2011**.

3.1 Algemene inkomenssituatie en arbeidsmarktpositie

Voordat we ingaan op de groep minima in Helmond en haar kenmerken, wordt kort een beeld geschetst van de algemene inkomenssituatie van Helmondse huishoudens en hun positie op de arbeidsmarkt.

Gemiddeld heeft een Helmonds gezin €22.600 per jaar te besteden. Dit is €1.300 minder dan landelijk. Het inkomen is het laagst voor de eenoudergezinnen. Het huishoudinkomen³ is een optelsom van besteedbare inkomens van alle afzonderlijke leden van het huishouden.

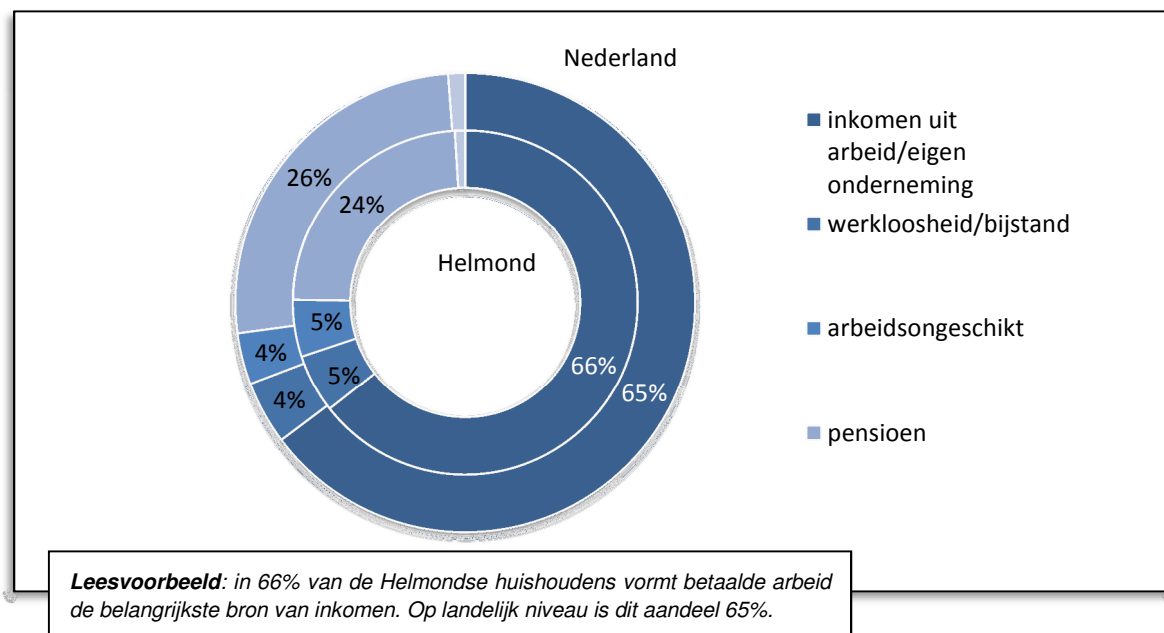
Tabel 1 Gemiddeld gestandaardiseerd besteedbaar inkomen naar type huishouden

	Helmond	Nederland	afwijking t.o.v. Nederland
Eenpersoonshuishouden	€19.300	€20.300	-5%
Paar zonder kind(eren)	€25.300	€27.300	-7%
Paar met kinderen	€24.200	€26.000	-7%
Eenoudergezin	€17.900	€19.000	-6%
Overig huishouden	€23.800	€25.300	-6%
Totaal	€22.600	€23.900	-5%

Bron: CBS, Regionaal Inkomensonderzoek 2011

Ten opzichte van Nederland heeft Helmond een vrijwel gelijk aandeel huishoudens dat als belangrijkste bron van inkomen een uitkering heeft voor werkloosheid, bijstand, arbeidsongeschiktheid of AOW (incl. eventueel aanvullend pensioen). Binnen deze groep niet-actieven hebben de huishoudens waarin een pensioen het belangrijkste inkomen vormt zowel in Nederland als Helmond het grootste aandeel.

³ We laten hiervoor het gestandaardiseerd besteedbaar inkomen zien. Huishoudens verschillen in grootte en samenstelling. Om het inkomen van verschillende typen huishoudens toch met elkaar te kunnen vergelijken wordt het gemiddeld besteedbaar inkomen gestandaardiseerd. Hierdoor houdt men rekening met de schaalvoordelen van een gemeenschappelijke huishouding (een aantal algemene kosten kunnen namelijk worden gedeeld door de leden van het huishouden).

Figuur 1 Huishoudens naar belangrijkste bron van inkomen, 2011

Bron: CBS, Regionaal Inkomensonderzoek 2011

3.2 Omvang groep lage inkomens

Zoals eerder gezegd wordt in Helmond het sociaal minimum gebruikt als inkomensgrens om de omvang van de groep lage inkomens te kunnen bepalen. Het sociaal minimum is gelijk aan de bijstandsnorm (wat verschilt voor de verschillende typen huishoudens). Sommige inkomensvoorzieningen die de gemeente Helmond heeft hanteren een bepaald percentage van deze inkomensgrens. Vandaar dat we in dit hoofdstuk de grens van 105% en 110%. Omdat deze grens in de toekomst mogelijk opgeschroefd zal worden presenteren we ook het percentage tot 120% van het sociaal minimum.

In 2011 waren er in Helmond 4.000 huishoudens⁴ die een inkomen hebben tot 105% van het wettelijk sociaal minimum (in 2008 lag dit aantal nog op 3.400 huishoudens). Dit is bijna 11% van het totaal aantal particuliere⁵ huishoudens in Helmond, in tegenstelling tot 9,2% in Nederland als geheel. Deze Helmondse minimahuishoudens bestaan uit circa 7.300 personen in totaal. Het aandeel minimahuishoudens ligt in Helmond structureel hoger dan voor heel Nederland.

Het aantal en aandeel minima is de laatste jaren aan het stijgen. Met behulp van de minimascan van Stimulansz is op basis van RIO gegevens uit eerdere jaren en gegevens betreffende uitkeringen en bevolking uit eerdere jaren, een raming gemaakt van het aantal particuliere huishoudens in 2013 en 2014 met een minimuminkomen. De verwachting is dat het aantal huishoudens met een beperkt inkomen (tot 105% van het sociaal minimum) in 2013 en 2014 nog iets verder zal stijgen. Het aandeel minimahuishoudens zal redelijk stabiel blijven. De verwachting is dat in 2014 11% van de Helmondse huishoudens een inkomen heeft tot 105% van het sociaal minimum.

⁴ Het gaat om particuliere huishoudens. Dus excl. studentenhuishoudens en huishoudens in instellingen.

⁵ De huishoudens tot 105% van het sociaal minimum worden door het CBS uitgedrukt in percentage van de doelpopulatie. De doelpopulatie bestaat uit particuliere huishoudens waarvan de hoofdkostwinner of de partner het gehele jaar een inkomen heeft en niet afhankelijk is van studiefinanciering.

Tabel 2 Aantal en aandeel huishoudens (in de doelpopulatie ⁶) tot ...% van het sociaal minimum, Helmond								
	101%		105%		110%		120%	
	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%
2008	2.500	6,9%	3.400	9,3%	4.400	12,1%	6.000	16,2%
2009	2.800	7,6%	3.700	10,1%	4.700	12,6%	6.300	17,0%
2010	2.900	7,8%	3.900	10,6%	4.900	13,4%	6.500	17,7%
2011	3.000	8,2%	4.000	10,9%	5.000	13,5%	6.600	17,7%
raming 2013	3.100	8%	4.100	11%	5.100	13%	6.700	18%
raming 2014	3.200	8%	4.300	11%	5.300	14%	6.900	18%

Bron: CBS, Regionaal Inkomens Onderzoek/Stimulansz minimascan (op basis van RIO 2011)

Tabel 3 Aandeel huishoudens (in de doelpopulatie ⁶) tot ...% van het sociaal minimum, Helmond en Nederland								
	101%		105%		110%		120%	
	Nederland	Helmond	Nederland	Helmond	Nederland	Helmond	Nederland	Helmond
2008	6,1%	6,9%	7,8%	9,3%	9,7%	12,1%	13,2%	16,2%
2009	6,5%	7,6%	8,4%	10,1%	10,3%	12,6%	14,0%	17,0%
2010	6,9%	7,8%	8,8%	10,6%	10,9%	13,4%	14,7%	17,7%
2011	7,3%	8,2%	9,2%	10,9%	11,3%	13,5%	15,1%	17,7%
raming 2013	7%	8%	8,8%	11%	11%	13%	14%	18%
raming 2014	7%	8%	9%	11%	11%	14%	15%	18%

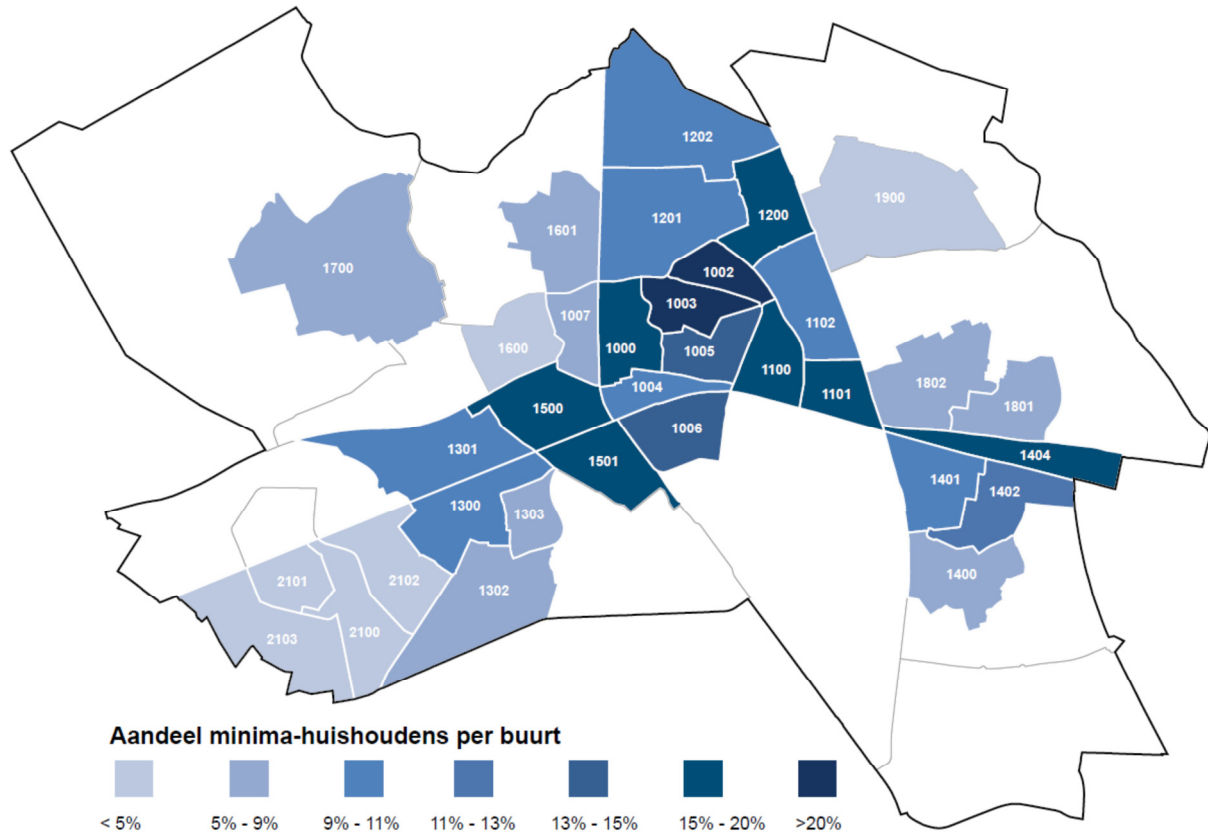
Bron: CBS, Regionaal Inkomens Onderzoek/Stimulansz minimascan (op basis van RIO 2011)

3.3 Lage inkomens naar buurt

Het overgrote deel van de minimagezinnen vinden we in de oudere delen van Helmond. Vooral in de Binnenstad vinden we een groot deel van de totale groep minimahuishoudens. Meer dan een kwart (28%) van de huishoudens met een inkomen tot 105% van het sociaal minimum woont in deze wijk. Daarnaast zijn het Helmond-Noord en Helmond-Oost waar we een groot aandeel van de minima vinden.

Onderstaand kaartje geeft een beeld van het percentage minimahuishoudens *binnen* de verschillende Helmondse buurten. Dan zien we wederom dat het percentage minimagezinnen vooral groot is in de oudere delen van de stad.

⁶ Van de bevolking in particuliere huishoudens is een aantal groepen niet naar hoogte van inkomen ingedeeld. Dit betreft enerzijds studentenhuishoudens en anderzijds huishoudens met een onvolledig jaarinkomen. De doelpopulatie bestaat derhalve uit (personen in) particuliere huishoudens waarvan de hoofdkostwinner (of eventuele partner) 52 weken inkomen heeft en niet afhankelijk is van studiefinanciering.

Figuur 2 Aandeel lage inkomens (105%) per buurt, Helmond

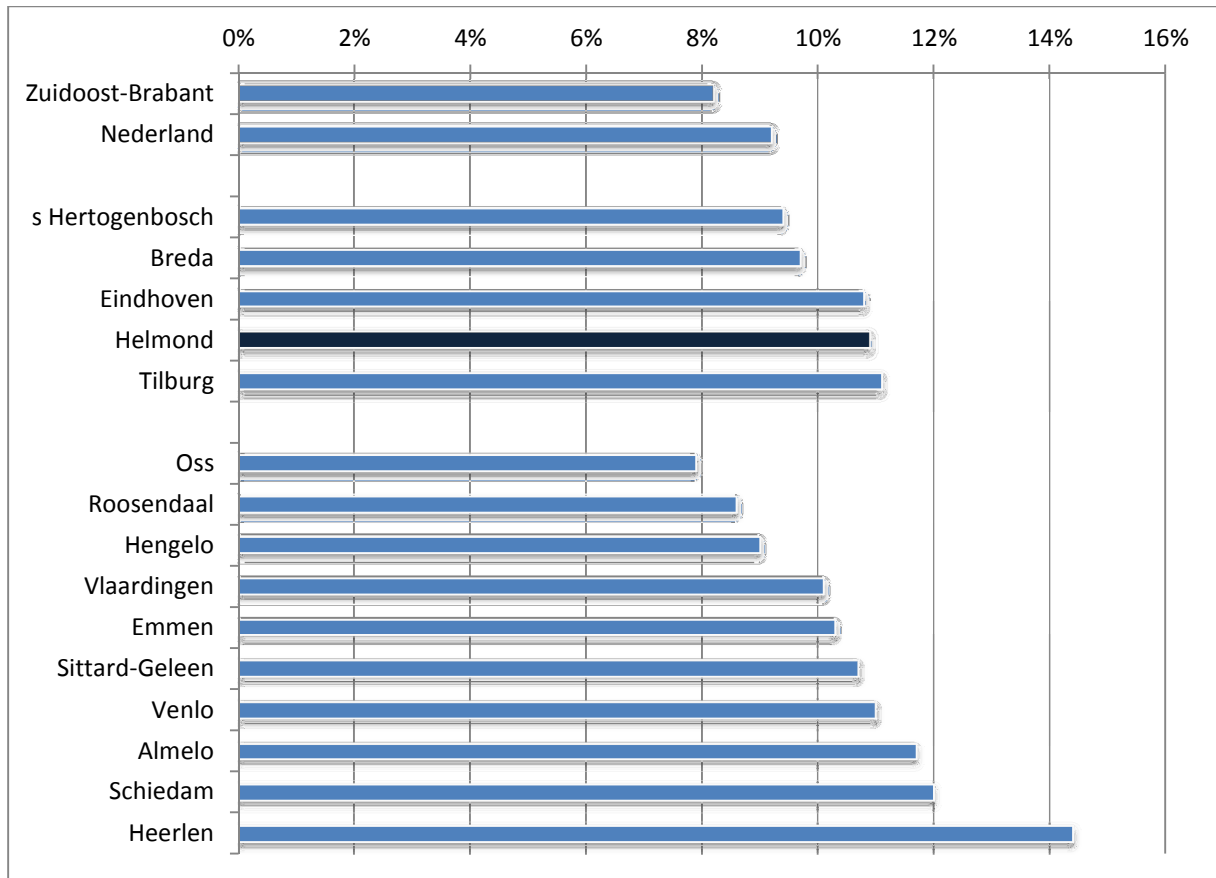
Bron: CBS, Regionaal Inkomensonderzoek 2011

Noot: zie bijlage 1 voor een overzicht van de buurtnamen behorende bij de buurtcodes.

3.4 Omvang groep lage inkomens Helmond vergeleken met andere steden

Om de omvang van de groep lage inkomens Helmond in een breder perspectief te plaatsen vergelijken we Helmond met een aantal andere steden. Zo zien we dat Helmond ten opzichte van de andere vier grote steden in Noord-Brabant een vergelijkbaar aandeel minima (tot 105% van het sociaal minimum) heeft als Eindhoven en Tilburg. Als we de vergelijking verder trekken naar een aantal andere vergelijkbare (onder meer qua omvang en industrieel verleden) steden zien we dat Helmond een relatief hoog aandeel minima heeft. Heerlen voert in negatieve zin de lijst aan.

Figuur 3 Aandeel lage inkomens tot 105% van het sociaal minimum, 2011

Bron: CBS: Regionaal Inkomens Onderzoek 2011

4 Risicogroepen lage inkomens

Sommige type huishoudens hebben een grotere kans om een laag inkomen te hebben dan andere. In dit hoofdstuk worden de risicogroepen op een rijtje gezet. Er wordt gekeken naar de samenstelling van het huishouden, voornaamste bron van inkomen, leeftijd en etniciteit.

4.1 Huishoudenssamenstelling

Meer dan de helft van de huishoudens met een beperkt inkomen bestaat uit alleenstaanden. Ze vormen echter 'maar' een derde deel van de totale doelpopulatie. In de groep minimahuishoudens zijn ze dus oververtegenwoordigd. Daarnaast zien we ook dat de eenoudergezinnen een relatief groot aandeel hebben in de minimapopulatie. De eenpersoonshuishoudens en eenoudergezinnen vormen daarmee de belangrijkste risicogroepen om met een minimaal inkomen te moeten rondkomen.

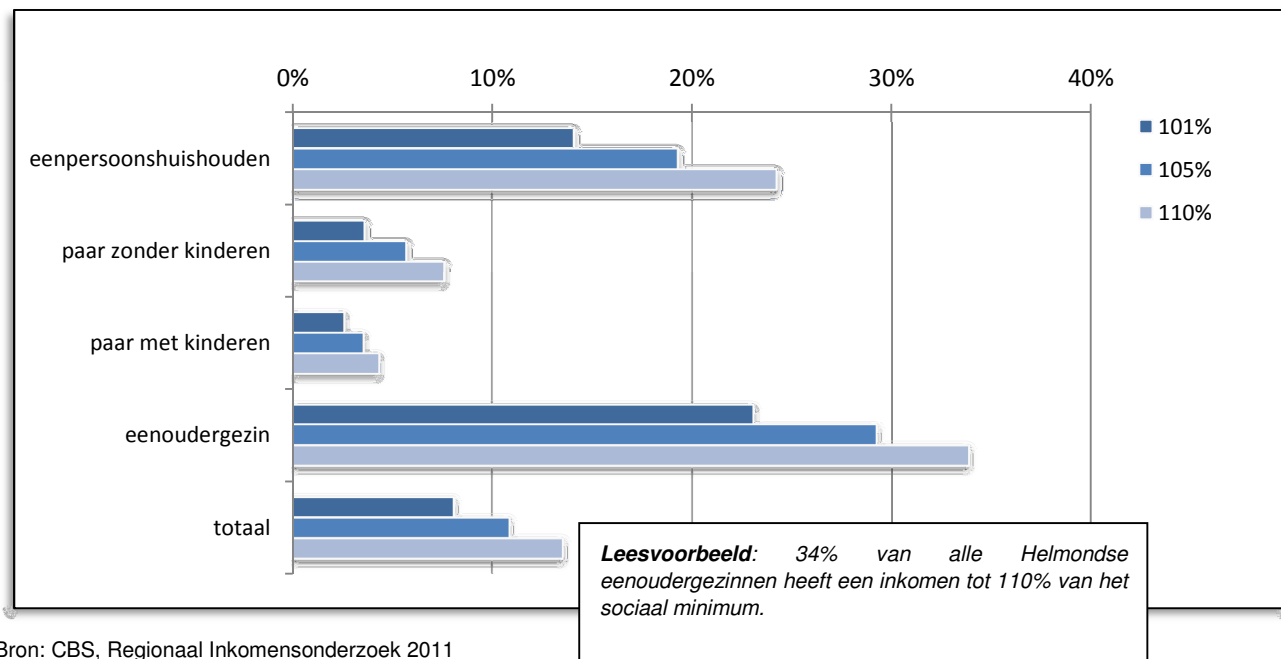
Tabel 4 Groep lage inkomens (105%) naar huishoudenstype		
	doelpopulatie ⁷	105%
Eenpersoonshuishouden	31%	54%
Paar zonder kinderen	30%	16%
Paar met kinderen	31%	10%
Eenoudergezin	7%	19%
overig	2%	1%
Totaal	100%	100%

Bron: CBS, Regionaal Inkomensonderzoek 2011

We kunnen ook kijken naar het aandeel minima binnen de verschillende typen huishoudens. Voor het totaal geldt dat 10,9% van de Helmondse huishoudens een inkomen heeft tot 105% van het sociaal minimum. Dit percentage verschilt voor de verschillende typen huishoudens. De kans om rond te moeten komen van een beperkt inkomen is het grootst voor de eenoudergezinnen. Meer dan 1 op de 4 huishoudens van alleenstaande ouders heeft een beperkt inkomen (tot 105%). Verder treffen we ook binnen de groep alleenstaanden relatief veel minimahuishoudens aan.

Als we de inkomensgrens verlagen dan wel opschroeven tot respectievelijk 101% en 110% van het sociaal minimum zien we ditzelfde beeld. Dezelfde situatie vinden we ook terug voor Nederland totaal. Alleen is hier het percentage minimahuishoudens per huishoudenstype lager.

⁷ Van de bevolking in particuliere huishoudens is een aantal groepen niet naar hoogte van inkomen ingedeeld. Dit betreft enerzijds studentenhuishoudens en anderzijds huishoudens met een onvolledig jaarinkomen. De doelpopulatie bestaat derhalve uit (personen in) particuliere huishoudens waarvan de hoofdkostwinner (of eventuele partner) 52 weken inkomen heeft en niet afhankelijk is van studiefinanciering.

Figuur 4 Minimahuishoudens in % van de doelpopulatie, type huishouden

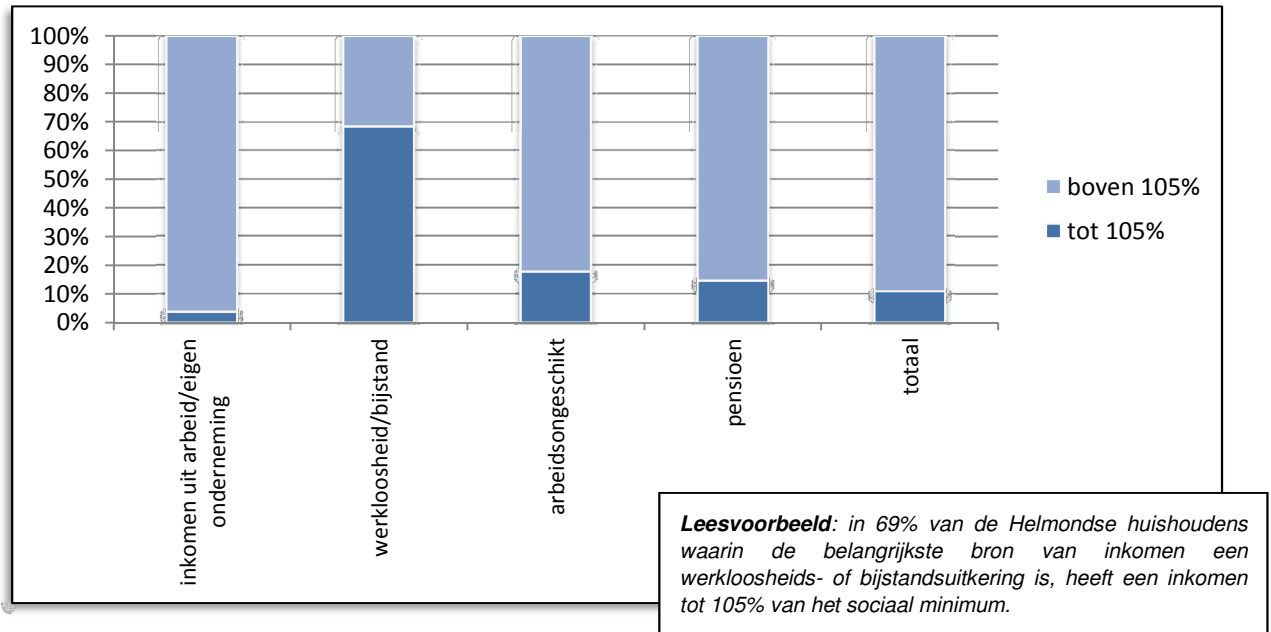
Bron: CBS, Regionaal Inkomensonderzoek 2011

4.2 Belangrijkste bron van inkomen

In 2011 telt Helmond 930 huishoudens die actief zijn op de arbeidsmarkt (ze hebben een inkomen uit arbeid en/of zelfstandig ondernemerschap) en die een inkomen hebben tot 105% van het sociaal minimum. Dit zijn de zogenaamde 'werkende armen'. Ze vormen 23% van de totale groep minima in Helmond. Het overige deel van de minima (ruim driekwart) heeft als belangrijkste bron van inkomen een uitkering.

Als we kijken binnen de verschillende sociaal-economische categorieën, dan zien we dat het aandeel minima het grootst is onder de groep die als belangrijkste bron van inkomen een uitkering voor bijstand of werkloosheid heeft: 69% van deze huishoudens heeft een inkomen op het minimumniveau van 105%. Het aandeel is het laagst onder de huishoudens waarin het inkomen vooral wordt gegenereerd uit arbeid en/of zelfstandig ondernemerschap: 4% van deze huishoudens heeft een beperkt inkomen.

Figuur 5 Huishoudens met een laag inkomen in % van de doelpopulatie, belangrijkste bron van inkomsten

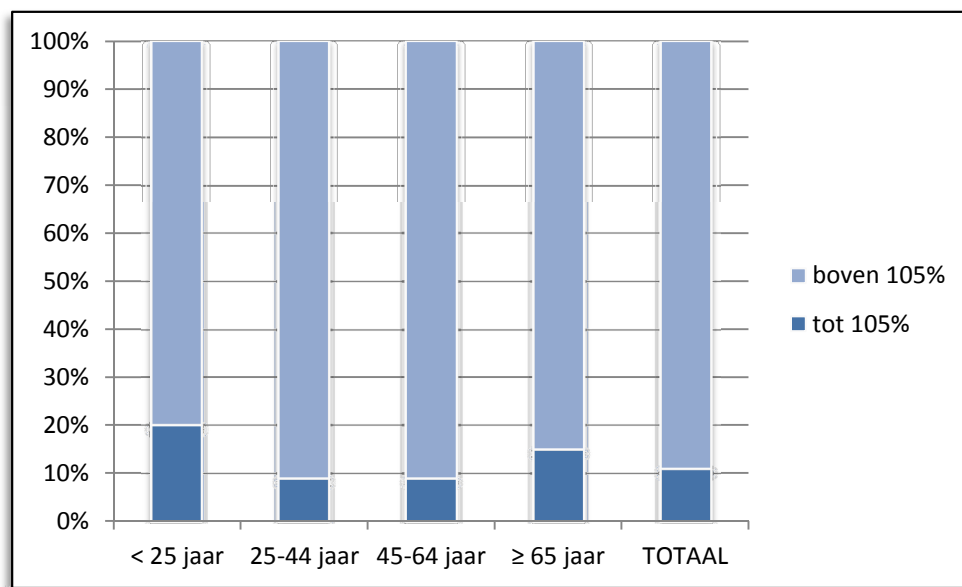

Bron: CBS, Regionaal Inkomensonderzoek 2011

4.3 Leeftijd

Het hoogste aandeel minima vinden we onder de jongste huishoudens; 20% van de huishoudens waarvan de hoofdkostwinner jonger is dan 25 jaar heeft een laag inkomen. Daarnaast zijn het ook de oudere huishoudens die relatief gezien veel minima omvatten. Eén op de zeven huishoudens waarvan de hoofdkostwinner minimaal 65 jaar is heeft een inkomen tot 105% van het minimum.

Figuur 6 Minimahuishoudens in % van de doelpopulatie, leeftijd hoofdkostwinner

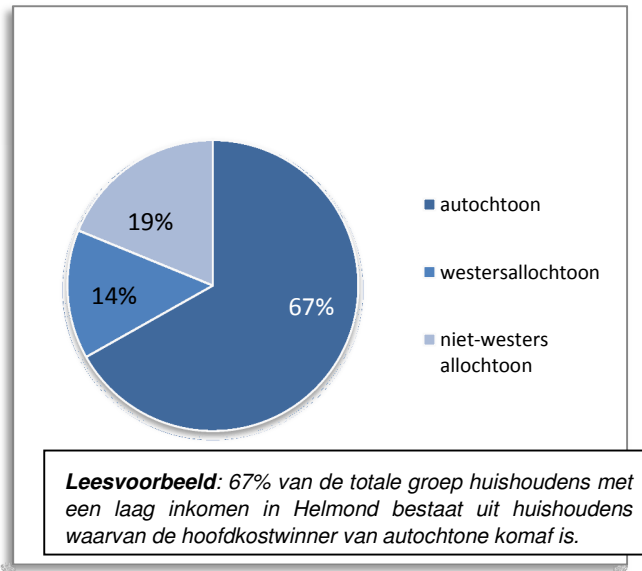

Bron: CBS, Regionaal Inkomensonderzoek 2011

4.4 Etniciteit

De allochtonen zijn oververtegenwoordigd in de groep minima; 33% van de minima bestaat uit huishoudens waarvan de hoofdkostwinner van allochtone komaf is. In de totale doelpopulatie beslaan ze 'slechts' een aandeel van 20%. We zien ook dat binnen de groep allochtonen het aandeel minima groter is dan bij de autochtonen. Respectievelijk 14% en 23% binnen de groep westerse en niet-westerse huishoudens heeft een beperkt inkomen. Dit tegenover 9% bij de autochtone gezinnen.

Figuur 7 Groep lage inkomens (105%) naar etniciteit, Helmond

Bron: CBS, Regionaal Inkomensonderzoek 2011

Tabel 5 Lage inkomens (105%) in % van de doelpopulatie, bevolkingsgroep

	%
Autochtoon	9%
Westers allochtoon	14%
Niet-westers allochtoon	23%
Totaal	10,9%

Leesvoorbeeld: binnen de totale groep Helmondse huishoudens waarvan de hoofdkostwinner van autochtone afkomst is, heeft 9% van de huishoudens een inkomen tot 105% van het sociaal minimum.

Bron: CBS, Regionaal Inkomensonderzoek 2011

5 Kinderen in huishoudens met een laag inkomen

De informatie betreffende aantallen minderjarige kinderen in minimahuishoudens komt uit het **Regionaal Inkomens Onderzoek (RIO)** uitgevoerd door het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). Op basis van vooral belastinggegevens stellen zij op gemeentelijk-, wijk- en buurniveau inkomensstatistieken samen. Gegevens van de fiscus komen altijd met enige vertraging beschikbaar voor onderzoek. Hierdoor is het meest recente jaar waarvoor we gegevens hebben **2011**.

Cijfers uit 2011 laten zien dat er in dat jaar circa 1.900 minderjarige kinderen woonden in een gezin met een beperkt inkomen (tot 105%). Dit is bijna 10% van het totaal aantal kinderen in huishoudens in de doelpopulatie. Voor de inkomensgrenzen 101% en 110% ligt dit aantal in 2011 op respectievelijk 1.500 en 2.200 minderjarige kinderen. Het aantal Helmondse kinderen dat opgroeit in een minimagezin is sinds 2008 aan het stijgen. De verwachting is dat dit aantal in 2013 en 2014 ook nog iets groter is dan in de jaren daarvoor. Dit loopt samen met de algehele stijging van het aantal minimahuishoudens in Helmond.

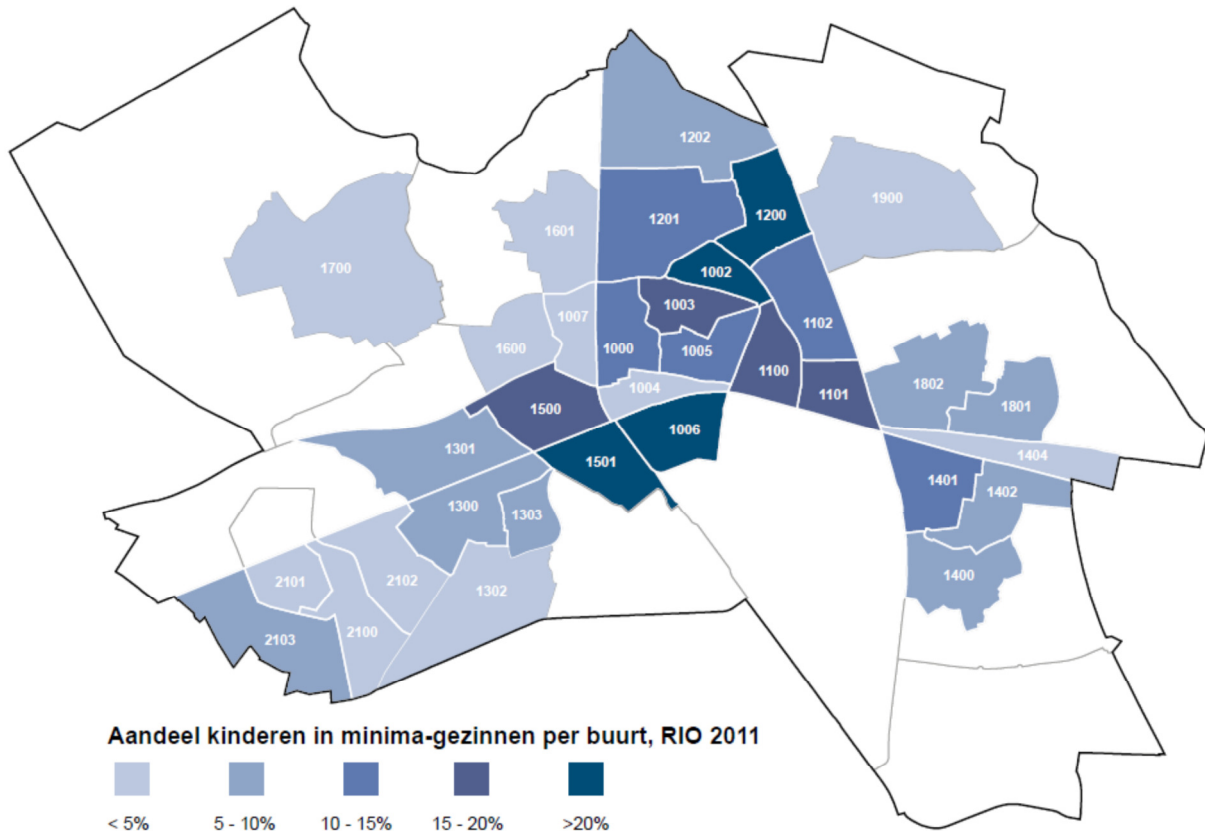
Tabel 6 Minderjarige kinderen in minimahuishoudens, Helmond

	101%		105%		110%		120%	
	aantal	% doelpopulatie	aantal	% doelpopulatie	aantal	% doelpopulatie	aantal	% doelpopulatie
2008	1.200	6,4%	1.600	8,6%	2.000	10,4%	2.400	12,8%
2009	1.400	7,0%	1.800	9,0%	2.100	10,6%	2.600	13,5%
2010	1.300	6,9%	1.800	9,5%	2.200	11,5%	2.800	14,3%
2011	1.500	7,6%	1.900	9,8%	2.200	11,4%	2.700	14,0%
raming 2013	1.600	.	2.000	.	2.300	.	2.800	.
raming 2014	1.700	.	2.100	.	2.400	.	2.900	.

Bron: CBS, Regionaal Inkomensonderzoek/Stimulansz minimascan (op basis van RIO 2011)

Als we kijken naar de spreiding over de stad zien we dat het vooral de buurten in de oudere wijken zijn waar het aandeel minderjarige kinderen in een minimahuishouden groot is. In een aantal buurten in de Binnenstad, Helmond-Noord en Helmond-West is het percentage kinderen in gezinnen met een beperkt inkomen zelfs meer dan 20%. Buurten in Stiphout, Dierdonk en Warande kennen het laagste aandeel kinderen in minimagezinnen.

Figuur 8 **Aandeel kinderen in huishoudens met een laag inkomen (105%) per buurt, Helmond**

Bron: CBS, Regionaal Inkomensonderzoek 2011

Noot: zie bijlage 1 voor een overzicht van de buurtnamen behorende bij de buurtcodes.

6 Bijstandspopulatie

De cijfers uit hoofdstuk 2 en 3 zijn gebaseerd op het Regionaal Inkomens Onderzoek van het CBS. Dit onderzoek geeft beperkte achtergrondinformatie van de sociale minima. Daarnaast liggen de gegevens enkele jaren achter doordat gebruik wordt gemaakt van belastinggegevens. Om toch een wat uitgebreider en actueler profiel te kunnen maken van de groep minima zoomen we in op de huishoudens met een bijstandsuitkering. Het beleidsmatig sociaal minimum komt overeen met bijstandsniveau. Binnen de totale groep minimahuishoudens vormen de bijstandsgezinnen slechts een deel. Een ander deel bestaat uit huishoudens waar men een inkomen uit arbeid heeft of uit een andersoortige uitkering (bijvoorbeeld pensioen, arbeidsongeschiktheid of WW). Over deze groep kunnen we geen gedetailleerde beschrijving geven. De gegevens over de bijstandspopulatie hebben betrekking op de uitkeringsgerechtigden per 1 januari 2014 en zijn afkomstig van de afdeling Werk en Inkomen van de gemeente Helmond.

6.1 Huishoudens met een bijstandsuitkering

Op 1 januari 2014 telt Helmond 2.908 uitkeringsgerechtigden⁸. Dit is exclusief de personen die een aanvulling vanuit de bijstand kregen op een onvolledige AOW-uitkering. In een huishouden kan sprake zijn van meerdere uitkeringsontvangers. Zo kan een gehuwd stel samen een bijstandsuitkering ontvangen. Het gaat dan om één uitkering voor twee uitkeringsontvangers. Een ander voorbeeld is een gezin waarin zowel de ouders als een van de volwassen kinderen een uitkering ontvangt. Het betreft dan drie uitkeringsgerechtigden binnen één gezin. Wanneer we hier rekening mee houden gaat het uiteindelijk om 2.420 Helmondse huishoudens (totaal ruim 5.000 personen in deze huishoudens) die op 1 januari 2014 een bijstandsuitkering hadden.

6.1.1 Bijstandshuishoudens naar type huishouden

44% van de bijstandshuishoudens betreft een alleenstaand persoon, in 29% van de gevallen gaat het om een eenoudergezin. Binnen de totale groep alleenstaanden in Helmond is het aandeel dat een bijstandsuitkering heeft 8%. Binnen de populatie eenoudergezinnen is dit aandeel het hoogst: bijna een vierde van de alleenstaande ouders heeft een bijstandsuitkering. In totaal bevinden 6 van de 100 Helmondse huishoudens zich in een bijstandssituatie.

⁸ Het aantal uitkeringsdossiers ligt lager. Een dossier kan namelijk een gehuwd/samenwonend stel omvatten. Het gaat dan om twee uitkeringsgerechtigden binnen één uitkeringsdossier.

Tabel 7 Bijstandshuishoudens naar type huishouden, 1-1-2014			
	aantal*	%	% binnen huishoudtype
Paar zonder kind(eren)	230	10%	2%
Paar met kind(eren)	360	15%	3%
Eenoudergezin	700	29%	23%
Alleenstaande	1.060	44%	8%
Overig/niet bekend	70	3%	.
Totaal	2.420	100%	6%

Bron: W&I, bewerking Onderzoek en Statistiek

* De aantallen huishoudens die een bijstandsuitkering worden **afgerond op 10-tallen**.

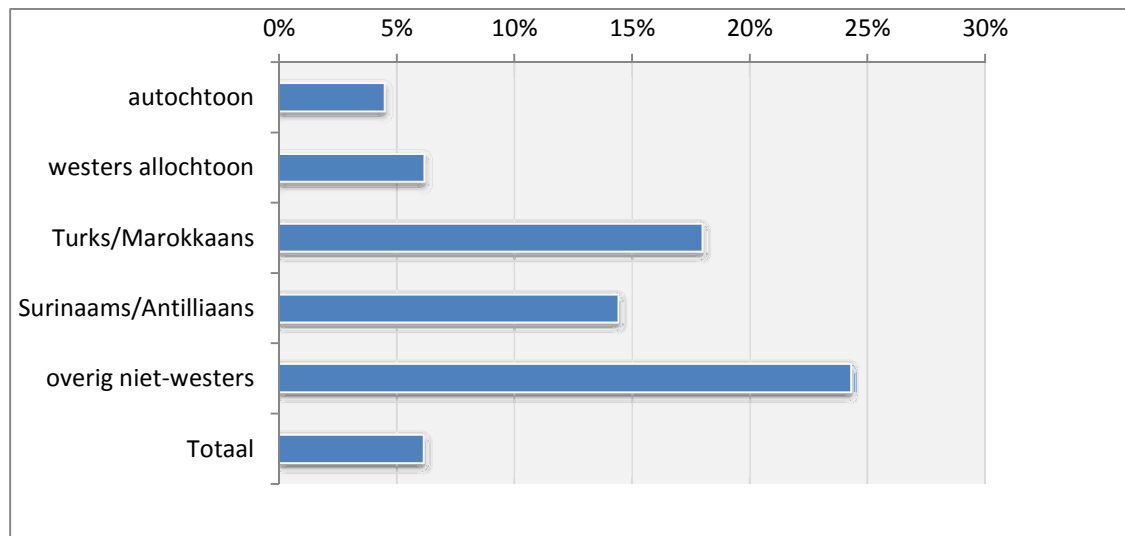
6.1.2 Bijstandshuishoudens naar etnische achtergrond

Van elke 10 bijstandsgerechtigde huishoudens in Helmond hebben 4 een allochtone afkomst. In de totale Helmondse huishoudenspopulatie is dit 2 op de 10. In de bijstandspopulatie vinden we dus een oververtegenwoordiging van allochtonen. De huishoudens waarvan het hoofd van niet-westerse komaf is, maken het grootste deel uit. Met name de Turkse en Marokkaanse huishoudens hebben een groot aandeel. Samen met de Surinaams/Antilliaanse huishoudens vinden we binnen de populatie Turks/Marokkaanse huishoudens ook het grootste aandeel bijstandshuishoudens. Als we kijken naar de absolute aantallen zien we echter dat het aantal autochtone bijstandshuishoudens het grootst is, namelijk 1.380.

Tabel 7 Bijstandshuishoudens naar type etniciteit hoofd huishouden, 1-1-2014		
	aantal*	%
Autochtoon	1.380	57%
Westers allochtoon	300	12%
Turks/Marokkaans	380	16%
Surinaams/Antilliaans	80	3%
Overig niet-westers	270	11%
Niet bekend	x	x
Totaal	2.420	100%

* De aantallen huishoudens die een bijstandsuitkering worden **afgerond op 10-tallen**.

Figuur 9 Aandeel bijstandshuishoudens binnen bevolkingsgroep in Helmond, 1 januari 2014

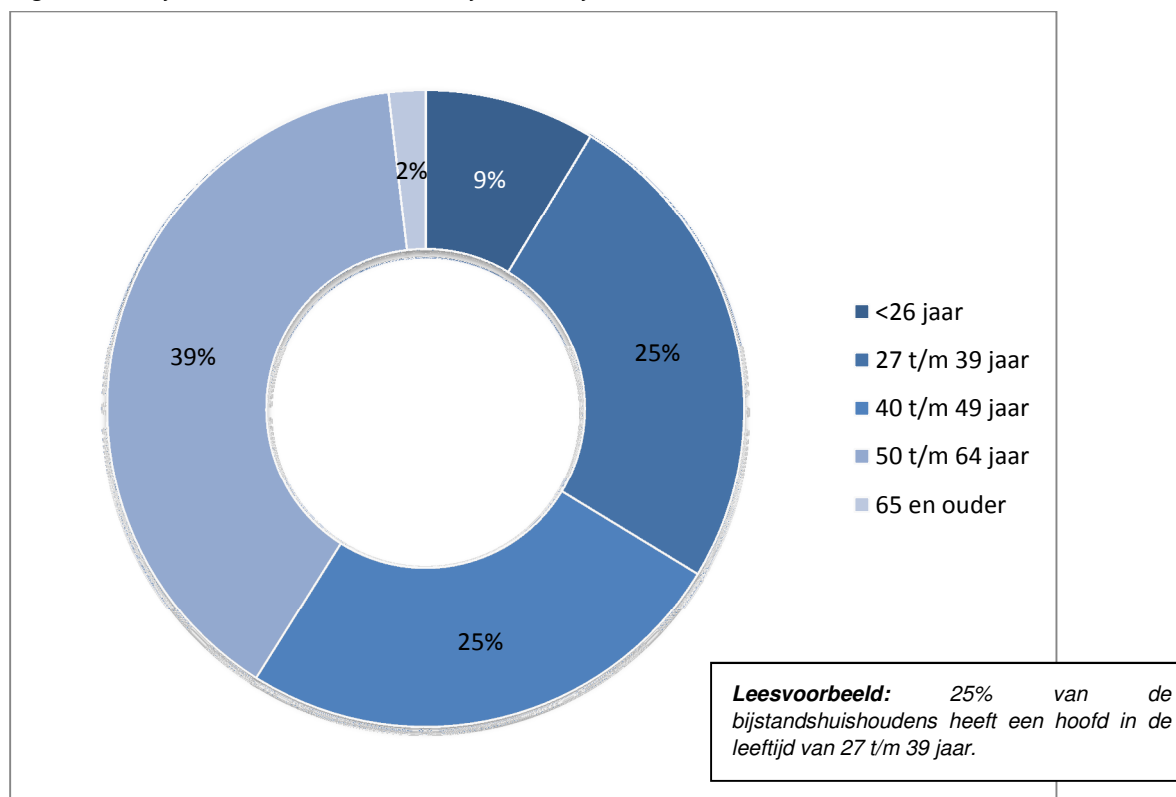

Bron: W&I, bewerking Onderzoek en Statistiek

6.1.3 Bijstandshuishoudens naar leeftijd

39% van de bijstandshuishoudens heeft een hoofd in de leeftijd tussen 50 en 65 jaar. 9% van de huishoudens in een bijstandssituatie betreft een hoofd dat jonger is dan 27 jaar.

Figuur 10 Bijstandshuishoudens naar leeftijd hoofd, 1 januari 2014

Bron: W&I, bewerking Onderzoek en Statistiek

Noot: omdat het gaat om de leeftijd van het hoofd komen er bijstandshuishoudens voor met een hoofd ouder dan 64 jaar. Dit kan bijvoorbeeld als een inwonende zoon of dochter (of een inwonende broer of zus) een uitkering heeft. Zelf kan iemand van 65 jaar of ouder geen bijstandsuitkering ontvangen.

6.2 Langdurige bijstand

Van de ruim 2.900 uitkeringsgerechtigden die Helmond per 1 januari 2014 telt, leeft de helft al (ononderbroken)⁹ 3 jaar of langer op bijstandsniveau. Dit hoeft niet in dezelfde gezinssamenstelling te zijn als op de eerste dag van 2014. Het kan zijn dat mensen op 1 januari een uitkering ontvangen als alleenstaande ouder. Een jaar eerder was deze persoon nog getrouwd met iemand waarmee ze samen ook een uitkering had. We gaan in deze paragraaf daarom uit van uitkeringsgerechtigden en niet van huishoudens.

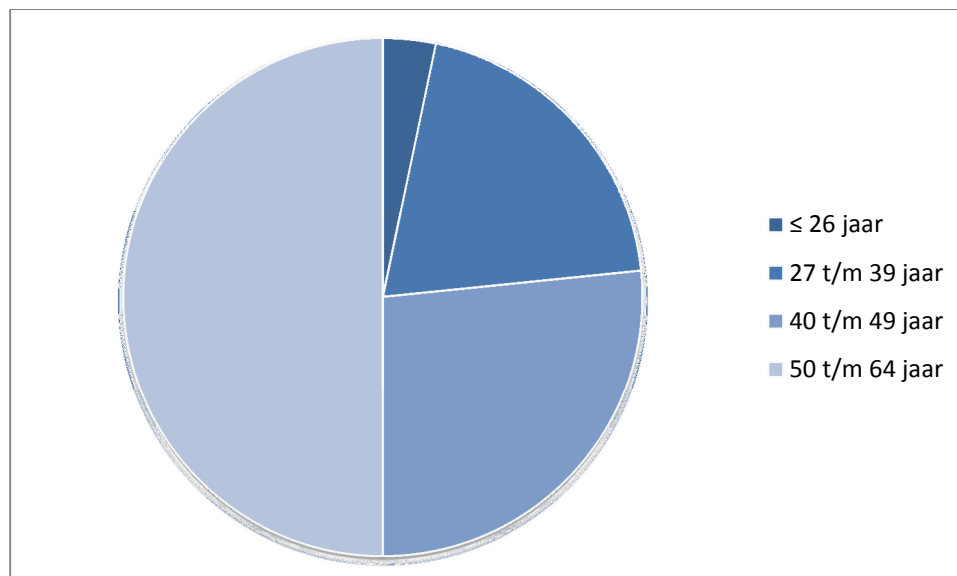
Huishouden

37% van de langdurig uitkeringsgerechtigden vormt een eenpersoonshuishouden. Een kwart betreft alleenstaande ouders.

Leeftijd

De helft van de langdurig uitkeringsgerechtigden die al 3 jaar of langer een bijstandsuitkering ontvangen is tussen de 50 en 64 jaar oud. 3% van de uitkeringsgerechtigden is jonger dan 27 jaar.

Figuur 11 Langdurig uitkeringsgerechtigden naar leeftijd, 1 januari 2014

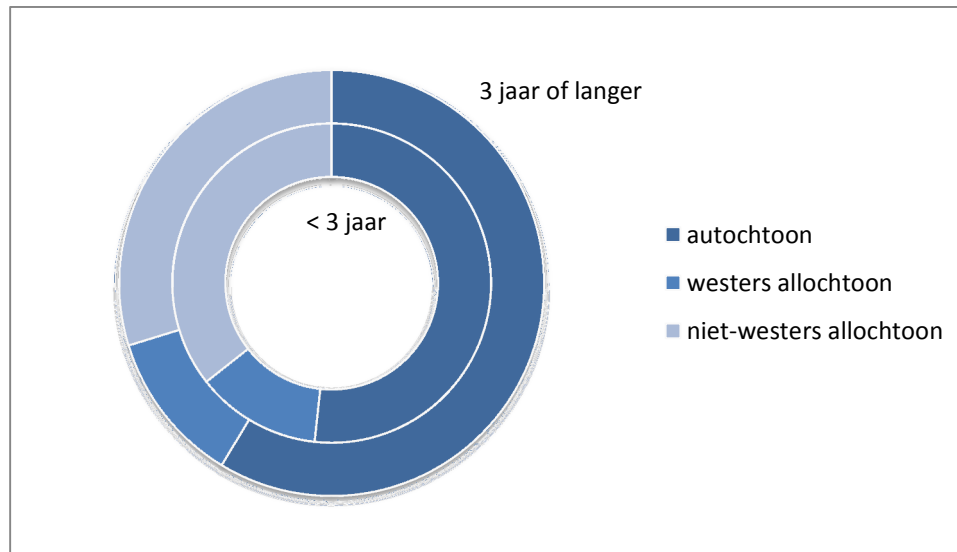

Bron: W&I, bewerking Onderzoek en Statistiek

Etniciteit

59% van de langdurig uitkeringsgerechtigden is autochtoon. Dit aandeel is iets groter dan binnen de groep mensen die korter dan 3 jaar een bijstandsuitkering heeft (52%). Zowel bij de groep kortdurende als de groep langdurende uitkeringsgerechtigden maken – buiten de autochtonen – de Turken en Marokkanen het grootste deel uit.

⁹ Als er tussen twee uitkeringsperiodes maximaal een maand tijd zit worden de periodes als aaneengesloten beschouwd.

Figuur 12 Langdurig bijstandsgerechtigden naar etniciteit, 1 januari 2014

Bron: W&I, bewerking Onderzoek en Statistiek

Langdurige bijstand naar wijk

Bijna een derde van alle uitkeringsgerechtigden vinden we in de Binnenstad. Daarnaast zijn het Helmond-Oost en Helmond-Noord die een relatief groot aandeel voor hun rekening nemen. Als we kijken naar de personen die langdurig (3 jaar of langer) in de bijstand zitten dan zien we ditzelfde beeld. Als we kijken naar de bijstandspopulatie binnen de wijken dan zien we dat het aantal langdurige bijstandshuishoudens, als aandeel van de totale bijstandsgroep in die wijk, het grootst is in Stiphout. 69% van alle uitkeringsgerechtigden in dit deel van Helmond leeft al 3 jaar of langer in de bijstand. Het totaal aantal uitkeringsgerechtigden in deze wijk is – in vergelijking met de rest van Helmond – echter gering. Ook in Helmond-Oost, Helmond-Noord en 't Hout is dit aandeel bovengemiddeld. In Dierdonk en Brandevoort is het aandeel met respectievelijk 65% en 61% ook bovengemiddeld. Echter, ook in deze wijken gaat het om kleine aantallen in vergelijking met de andere wijken. In de Binnenstad heeft 48% van de bijstandsgerechtigden de uitkering al langer dan 3 jaar.

6.3 Kinderen in bijstandshuishoudens

Het totaal aantal kinderen onder de 18 jaar dat deel uitmaakt van een huishouden waarin een of meerdere uitkeringsgerechtigden zijn komt per 1 januari 2014 uit op 1.460. Hiervan zijn er 1.060 niet ouder dan 12 jaar.

Kinderen in langdurige bijstandssituatie

Iets meer dan 750 kinderen jonger dan 18 jaar maken deel uit van een huishouden dat per 1 januari 2014 al 3 jaar of langer een bijstandsuitkering ontvangt. Hiervan zijn 500 kinderen jonger dan 13 jaar.

6.4 Aanvullende inkomensvoorziening ouderen (Aio)

Wanneer personen de pensioengerechtigde leeftijd hebben bereikt kunnen ze geen aanspraak meer maken op een bijstandsuitkering. Wanneer men echter GEEN recht heeft op een volledige AOW-uitkering (bijvoorbeeld omdat ze een gedeelte van hun leven buiten Nederland hebben gewoond) kunnen ze wel aanspraak maken op aanvullende bijstand. In december 2012 waren er in Helmond 251 huishoudens die hier gebruik van maakten. In 84% van de gevallen gaat het om huishoudens van

allochtone afkomst. Deze personen zijn veelal op wat latere leeftijd naar Nederland gekomen en zijn hier te kort om recht te hebben op een volledige AOW-uitkering.

Wel recht, geen gebruik

Naast de groep 65-plussers met een onvolledige AOW-uitkering en aanvullende bijstand, is er ook een groep 'deel-AOW-ers' die wel recht heeft op aanvullende bijstand maar dit niet ontvangt. Ze weten bijvoorbeeld niet dat ze er gebruik van kunnen maken. In december 2012 gaat het om een groep van 100 Helmondse huishoudens.

7 Rondkomen

GGD-enquête

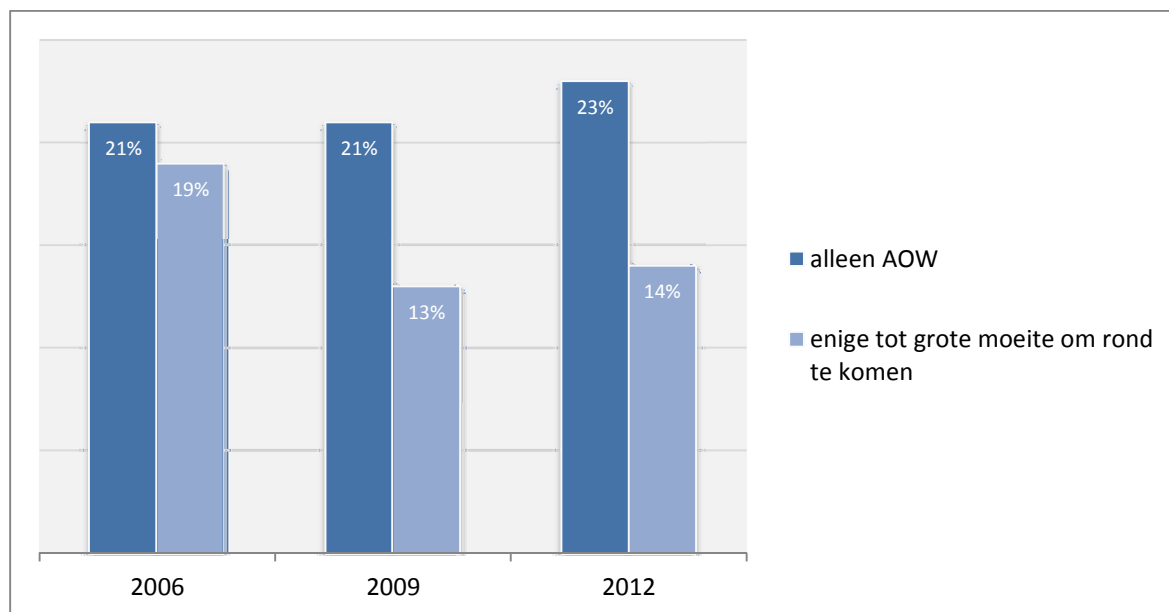
GGD Zuidoost-Brabant heeft in 2012 een tweetal onderzoeken uitgevoerd onder de Helmondse bevolking. Een onderzoek onder volwassenen van 19 t/m 64 jaar en een onderzoek onder ouderen van 65 jaar en ouder. In beide onderzoeken werden vragen gesteld betreffende de financiële situatie van het huishouden waarvan men deel uitmaakt.

Ouderen

23% van de 65-plussers heeft alleen een AOW om van rond te komen. Dit percentage is ten opzichte van 2006 en 2009 iets toegenomen. Daarnaast werd de vraag gesteld in hoeverre men moeite heeft met rondkomen. 14% van de ondervraagde ouderen geeft aan enige tot grote moeite te hebben met rondkomen. Dit betekent dus ook dat een deel van de mensen met alleen AOW juist geen moeite heeft met rondkomen. Van de mensen die alleen een AOW ontvangen geeft een derde (34%) aan moeite te hebben om rond te komen. Het leeuwendeel van de ouderen die alleen AOW ontvangt heeft hier dus geen moeite mee. In Zuidoost-Brabant totaal zegt 28% van de ouderen met alleen AOW moeite te hebben om rond te komen.

Van de totale groep ouderen is het aandeel mensen dat zegt niet goed rond te kunnen komen gedaald ten opzichte van 2006.

Figuur 13 Financiële situatie ouderen (65+)

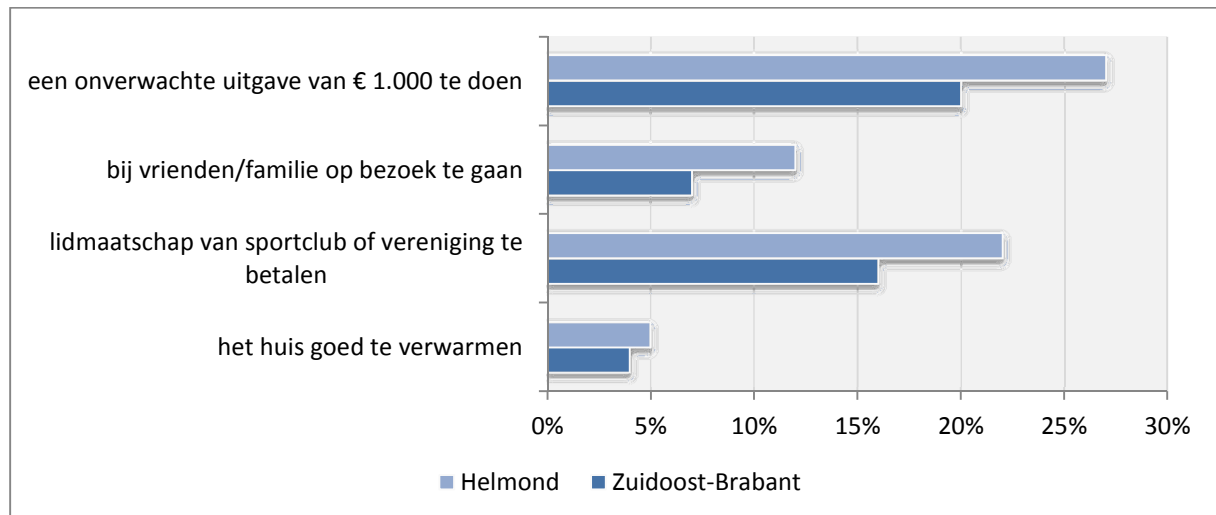
Bron: Ouderenmonitor (65+) GGD Zuidoost-Brabant, 2012-2013

Volwassenen

26% van de ondervraagde volwassenen (in de leeftijd van 19 t/m 64 jaar) geeft aan moeite te hebben om rond te komen. Daarnaast geeft 5% aan onvoldoende geld te hebben om het huis goed te verwarmen. Voor een kwart is het niet mogelijk om een onverwachte uitgave van € 1.000 te doen. Een vijfde kan geen lidmaatschap van een sportclub of vereniging betalen. Ook het op bezoek gaan bij (een deel van de) vrienden en/of familie blijkt door financiële redenen, niet mogelijk voor 12% van de mensen. Het aandeel volwassenen dat zegt moeite te hebben om rond te komen is ten opzichte van 2005 gedaald.

Het aandeel mensen dat onvoldoende geeft heeft is in alle situaties – m.u.v. het goed verwarmen van het huis – in Helmond hoger dan gemiddeld in Zuidoost-Brabant.

Figuur 14 % volwassenen (19 t/m 64 jaar) dat aangeeft onvoldoende geld te hebben om:

Bron: Volwassenenmonitor (19 t/m 64 jaar) GGD Zuidoost-Brabant, 2012-2013

8 Instrumenten voor financiële ondersteuning

Voor Helmonders met een beperkt inkomen bestaan er verschillende voorzieningen om hun financiële lasten te verlichten of hun inkomen te verhogen. In dit hoofdstuk wordt een korte omschrijving gegeven van de regelingen. Daarnaast laten we - voor de regelingen waarvan voldoende gegevens bekend zijn – het gebruik en bereik zien. Het gebruik heeft betrekking op het aantal huishoudens dat gebruikmaakt van een bepaalde regeling. Het bereik van een voorziening betreft het aandeel minimahuishoudens uit de doelgroep van de voorziening dat daadwerkelijk gebruikmaakt van de voorziening.

$\text{Bereik} = \frac{\text{Aantal huishoudens dat voorziening gebruikt}}{\text{Aantal huishoudens dat recht heeft op voorziening}}$

Het blijkt dat niet alle mensen die recht hebben op een voorziening er ook gebruik van maken. Hier kunnen verschillende redenen voor zijn. Zo kent een deel van de mensen het bestaan van de regelingen gewoonweg niet. Anderen denken niet in aanmerking te komen terwijl dat wel zo is. Daarnaast zijn sommige mensen bang voor de financiële gevolgen als ze hun inkomen bij aanvang te laag inschatten. Een andere reden kan zijn dat mensen de ondersteuning slechts voor een korte periode nodig (denken te) hebben en het bedrag daardoor niet de moeite waard vinden. Daarnaast kan ook schaamte een rol spelen bij het aanvragen van ondersteuning. Men vindt het moeilijk om 'de hand op te houden'.

8.1 Gebruik en bereik van financiële regelingen

In deze paragraaf kijken we naar de verschillende inkomensondersteunende voorzieningen in de gemeente Helmond. Daarbij richten we de aandacht op het gebruik, het bereik en de kosten die de regelingen met zich meebrengen. Voor het bereik wordt, zover gegevens bekend zijn, allereerst de doelgroepopulatie bepaald. Het aantal daadwerkelijke gebruikers wordt daarop gedeeld. Daarnaast laten we ook een profiel van de gebruikers zien op basis van huishoudenssituatie, etnische achtergrond en leeftijd. Dit profiel hebben we kunnen maken door een koppeling met de Gemeentelijke Basis Administratie.

De aantallen huishoudens die gebruik maken van een voorziening worden om statistische redenen afgerond op 10-tallen.

De laatste actie om de bekendheid van lokale inkomensvoorzieningen onder minima te vergroten dateert van begin 2011. Van oktober 2010 tot en met maart 2011 is er een communicatiecampagne met posters en folders geweest. De verspreiding hiervan liep via verschillende intermediairs (maatschappelijke organisaties, huisartsen, scholen, supermarkten en cafetaria's). In het begin van 2010 is aan deze intermediairs ook een inkomenskaart verspreid. Hierop staan alle lokale en landelijke inkomensondersteunende regelingen. In 2011 is deze inkomenskaart gesplitst in een kaart met landelijke regelingen en een met de lokale voorzieningen. De kaart wordt jaarlijks geactualiseerd. Daarnaast zijn in de resultaatafspraken met maatschappelijke partners afspraken gemaakt dat zij hun klanten moeten wijzen op mogelijke inkomensondersteunende voorzieningen (Stichting Leergeld, Super Sociaal, de Formulierenbrigade en Lets Ruilwinkel). De formulierenbrigade is in 2010 volledig geïmplementeerd, werkende vanuit vaste spreekuurpunten in de wijken en vanaf 2011 ook op vindplaatsen zoals de Lets Ruilwinkel. Vanaf 2013 worden de vrijwilligers van de Formulierenbrigade ook ingezet bij de Schulddienstverlening.

8.1.1 Individuele bijzondere bijstand

De Wet Werk en Bijstand (WWB) heeft de mogelijkheid om in situaties waarbij er sprake is van bijzondere noodzakelijke kosten van het bestaan extra bijstand te verlenen. Afhankelijk van de draagkracht in inkomen en vermogen kan men in aanmerking komen voor individuele bijzondere bijstand voor extra kosten. De aanvraag voor bijzondere bijstand kan lopen via het Werkplein (indien men een WWB-uitkering ontvangt) of via de Zorgpoort. Huishoudens waarvan het inkomen niet boven 110% van het sociaal minimum uitkomt worden als draagkrachtloos beschouwd. Zij komen in aanmerking voor bijzondere bijstand als ze ook nog eens relatief hoge noodzakelijke kosten moeten maken. Dit laatste punt (relatief hoge noodzakelijke kosten) zorgt ervoor dat we de doelgroep niet helemaal kunnen bepalen. Het is namelijk niet duidelijk welk deel van de groep met een inkomen tot 110% van sociaal minimum dergelijke hoge kosten moet maken.

In 2013 hebben ruim 1.200 Helmondse huishoudens minimaal één keer een beroep gedaan op de bijzondere bijstand. Dit is naar schatting 24% van de totale groep huishoudens met een inkomen tot 110% van het sociaal minimum. Het bereik is daarmee ten opzichte van de jaren daarvoor niet veranderd.

BIJZONDERE BIJSTAND – algemene informatie						
Doelgroep	Tot de doelgroep van de bijzondere bijstand horen alle burgers met een inkomen op het sociaal minimum en relatief hoge noodzakelijke kosten.					
Inkomensnorm	110% van het sociaal minimum					
BIJZONDERE BIJSTAND – gebruik en bereik						
	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Aantal huishoudens	1.110	1.110	1.180	1.110	1.180	1.220
Doelgroep	4.400	4.700	4.900	5.000	5.000*	5.100**
Bereik	25%	24%	24%	22%	24%	24%
Begroot budget	€ 556.094	€ 735.666	€ 711.550	€ 753.973	€ 1.297.981	€ 1.408.995
Besteed budget	€ 789.547	€ 758.495	€ 833.029	€ 924.248	€ 1.130.898	€ 1.259.936
% benut budget	142%	103%	117%	123%	87%	89%

Bron: Werkplein/Zorgpoort Gemeente Helmond, bewerking Onderzoek en Statistiek

*Voor dit jaar hebben we geen raming van de minimascan. Voor de doelgroep gaan we uit van de doelgroep van 2011.

** Gebaseerd op raming van de minimascan van Stimulansz (mei 2014)

Achtergrondkenmerken

De groep huishoudens die bijzondere bijstand hebben gehad in 2013 bestaat voor bijna de helft uit alleenstaanden (48%). 23% betreft eenoudergezinnen. Het zijn ook vooral de ouderen die een betaling voor bijzondere bijstand ontvangen: 61% van de huishoudens heeft een hoofd van 40 jaar of ouder. Daarnaast zien we dat 25% van de huishoudens met bijzondere bijstand een niet-westerse achtergrond heeft.

8.1.2 Langdurigheidstoeslag

In het kader van de WWB (Wet Werk en Bijstand) wordt de langdurigheidstoeslag door de gemeente uitgevoerd. Deze toeslag is bedoeld voor mensen van 23-65 jaar die geen zicht hebben op een inkomensverbetering en die al 5 jaar of langer (onafgebroken) een inkomen hebben op het sociaal minimum. Het bepalen van de doelgroep is een ingewikkelde opgave. We hebben namelijk geen zicht

op het totaal aantal personen en huishoudens dat al 5 jaar of langer op het sociaal minimum zit. Daarnaast hebben we al zeker geen informatie over de inkomstenbron van deze mensen. Vandaar dat we voor de langdurigheidstoelage geen betrouwbare uitspraak kunnen doen over de mate waarin de regeling de doelgroep bereikt.

In 2013 waren er 1.160 huishoudens die recht hadden op een langdurigheidstoelage en deze ook gekregen hebben. Tot voor kort was het mogelijk dat mensen met terugwerkende kracht een toeslag uitbetaald konden krijgen. Iemand kon dus in 2012 een toeslag ontvangen die betrekking had op het jaar 2010. Vanaf 1 juli 2013 is dit niet meer mogelijk. Mensen die na deze datum langdurigheidstoelage aanvragen kunnen dit alleen doen voor het lopende jaar. De aantallen in onderstaande tabel hebben betrekking op het jaar waarin men er recht op had. Bijvoorbeeld: in 2011 waren er 1.270 huishoudens waarvan een of meerdere leden recht hadden op toeslag voor dat jaar. Een deel van de mensen heeft de toeslag voor 2011 pas in 2012 of in 2013 (vóór 1 juli 2013) ontvangen.

In 2012 is het besteed budget in vergelijking met andere jaren een stuk hoger. Dit komt omdat in dat jaar veel nabetalings zijn gedaan. Dit betreft vooral nabetalings van cliënten van Werk en Inkomen die per abuis na 5 jaar uitkering niet zijn aangemeld bij de Zorgpoort.

LANGDURIGHEIDSTOESLAG – algemene informatie						
Doelgroep	De langdurigheidstoelage is bedoeld voor mensen die geen uitzicht hebben op een inkomensverbetering en waarbij personen al 5 jaar of langer een inkomen of uitkering genieten die per maand niet uitkomt boven 100% van de bijstandsnorm. Het kan hier gaan om een bijstandsuitkering (ook IOAZ, IOAW), een uitkering in het kader van de algemene nabestaandenwet (Anw) een (gedeeltelijke) arbeidsongeschiktheidsuitkering (WAO /WIA, WAZ of Wajong) maar ook om inkomen uit werk (in dienstverband of zelfstandig).					
Inkomensnorm	100% van het sociaal minimum					
LANGDURIGHEIDSTOESLAG – gebruik en bereik						
	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Aantal huishoudens	1.010	1.210	1.270	1.270	1.200	1.160
Doelgroep	Niet te bepalen	Niet te bepalen	Niet te bepalen	Niet te bepalen	Niet te bepalen	Niet te bepalen
Bereik	Niet te bepalen	Niet te bepalen	Niet te bepalen	Niet te bepalen	Niet te bepalen	Niet te bepalen
Begroot budget	€ 327.250	€ 404.200	€ 434.494	€ 529.494	€ 510.076	€ 515.942
Besteed budget	€ 370.096	€ 378.132	€ 479.223	€ 519.215	€ 718.583	€ 488.951
% benut budget	113%	94%	110%	98%	141%	95%

Bron: Zorgpoort Gemeente Helmond, bewerking Onderzoek en Statistiek

Achtergrondkenmerken

De huishoudens waarvan een of meerdere gezinsleden een langdurigheidstoelage hebben ontvangen in 2013 bestaat voor 47% uit alleenstaanden en voor een kwart uit eenoudergezinnen. Daarnaast zien we dat 1 op 4 huishoudens van niet-westerse allochtone komaf is. In totaal gaat het om 40% allochtone (niet-westerse en westerse allochtone) huishoudens. Qua leeftijd zijn het vooral de huishoudens waarin het hoofd van middelbare leeftijd is (40 t/m 64 jaar) waar een toeslag is ontvangen; 77%. In totaal vinden we 600 kinderen onder de 18 jaar in deze gezinnen.

8.1.3 Kwijtschelding gemeentelijke heffingen

Huishoudens waarvan het inkomen minimaal is kunnen kwijtschelding aanvragen voor de afvalstoffenheffing, rioolrecht en onroerende zaken belasting. De doelgroep voor de kwijtschelding van gemeentelijke heffingen bestaat in principe uit alle huishoudens met een inkomen op minimumniveau. Daarnaast kan de gemeente op basis van de persoonlijke situatie ook besluiten tot kwijtschelding indien men (iets) boven het sociaal minimum zit. Daarom gaan we in deze monitor voor de doelgroep uit van het totaal aantal huishoudens met een inkomen tot 105% van het sociaal minimum. Op basis hiervan zien we dat in 2012 78% van de doelgroep gebruik maakt van de kwijtscheldingsregeling. In 2008 was het bereik 4%-punt hoger.

Een verandering in de regeling is dat voor iedereen die in 2010 een verzoek tot kwijtschelding heeft ingediend en ook volledige kwijtschelding heeft gekregen, het inkomen voor de jaren daarna automatisch wordt getoetst. Deze mensen hoeven dus niet ieder jaar opnieuw een aanvraag in te dienen.

In 2013 hebben 3.040 huishoudens gebruik gemaakt van de regeling waarbij de heffingen voor riool, afvalstoffen en OZB volledig of gedeeltelijk worden kwijtgescholden. Dit is circa 71% van de totale groep mensen die er recht op heeft. Het aandeel gebruikers is de voorgaande jaren iets hoger geweest.

KWIJTSCHELDING GEM. HEFFINGEN – algemene informatie						
Doelgroep	Kwijtschelding van gemeentelijke heffingen is bedoeld voor mensen met een inkomen op minimumniveau. Daarnaast kunnen in bepaalde situaties ook huishoudens met een inkomen net boven het minimum in aanmerkingen komen voor kwijtschelding.					
Inkomensnorm	100% van het sociaal minimum					
KWIJTSCHELDING GEM. HEFFINGEN – gebruik en bereik						
	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Aantal huishoudens	2.800	2.790	2.880	2.920	3.120	3.040
Doelgroep	3.400	3.700	3.900	4.000	4.000*	4.100**
Bereik	82%	75%	74%	73%	78%	74%
Begroot budget	€ 1.077.012	€ 1.118.216	€ 1.227.291	€ 1.233.786	€ 1.268.319	€ 1.310.652
Besteed budget	€ 1.123.314	€ 1.133.803	€ 1.217.980	€ 1.218.018	€ 1.353.671	€ 1.164.801
% benut budget	102%	95%	99%	99%	107%	89%

Bron: Hoofdafd. Financiën en Control, bewerking Onderzoek en Statistiek

*Voor dit jaar hebben we geen raming van de minimascan. Voor de doelgroep gaan we uit van de doelgroep van 2011.

**Gebaseerd op raming van de minimascan van Stimulansz (mei 2014)

Achtergrondkenmerken

53% van de huishoudens die een toekenning kwijtschelding in 2013 hebben gehad bestaat uit 1 persoon. Daarnaast zien we dat 21% uit eenoudergezinnen bestaat. Deze verdeling komt nagenoeg overeen met de verdeling in de totale groep minima. Daarnaast zien we dat meer dan 1 op de 4 huishoudens van niet-westerse allochtone afkomst is. In totaal waren er in 2013 ruim 1.400 kinderen onder de 18 jaar die in een huishouden leefden waarin de rioolrechten en de afvalstoffenheffing kwijtgescholden is.

8.1.4 Collectieve Aanvullende ziektekosten verzekering (CAV)

De CAV is een regeling waarmee mensen met een beperkt inkomen in aanmerking komen voor een korting op hun verzekeringspremie én een extra uitbreiding van het aanvullend pakket. De aanvraag hiervoor kunnen ze doen bij het Werkplein (indien ze een WWB-uitkering hebben) of bij de Zorgpoort.

In de periode 2008 tot en met 2011 hebben we alleen informatie over het aandeel deelnemers op basis van het evaluatierapport CZM van BS&F. Voor deze periode hebben we geen gegevens op huishoudensniveau.

In 2013 bestaat de doelgroep uit alle minima met een inkomen tot 110% van het sociaal minimum. In dit jaar waren ruim 2.600 mensen verzekerd via de CAV. Dit zijn circa 2.140 huishoudens. Het bereik komt dan uit op 50%.

COLLECTIEVE AANV. ZIEKTEKOSTENVERZEKERING – algemene informatie						
Doelgroep	Met deze regeling krijgen minima een korting op hun verzekeringspremie én een extra uitbreiding van het aanvullend pakket. De minima krijgen dus een uitgebreidere verzekering voor een lagere premie.					
Inkomensnorm	110% van het sociaal minimum					
COLLECTIEVE AANV. ZIEKTEKOSTENVERZEKERING – gebruik en bereik						
	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Aantal deelnemers	3.212*	3.067*	3.047*	2.999*	2.807**	2.669**
Aantal huishoudens	Niet beschikbaar	Niet beschikbaar	Niet beschikbaar	Niet beschikbaar	2.230**	2.140**
Doelgroep** (huishoudens)	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	5.000	5.100
Bereik	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	45%	42%
Begroot budget	€ 264.412	€ 194.659	€ 253.105	€ 283.105	€ 287.012	€ 290.313
Besteed budget	€ 283.593	€ 179.906	€ 231.612	€ 245.255	€ 228.700	€ 228.337
% benut budget	107%	92%	92%	79%	80%	79%

Bron: BS&F Evaluatierapport CZM

*Op basis van het Evaluatierapport CZM 2012 van BS&F.

**Op basis van de maandelijkse klantoverzichten van CZ en de Zorgpoort

***Gebaseerd op CBS (RIO) en raming van de minimascan van Stimulansz (mei 2014)

Achtergrondkenmerken

50% van de huishoudens die in 2013 deelgenomen hebben aan de CAV betreft een alleenstaande. Daarnaast zien we dat 19% uit paren zonder kinderen bestaat. Iets minder dan 4 op de 10 deelnemende huishoudens is van niet-autochtone afkomst. In totaal waren er in 2013 ca. 740 kinderen onder de 18 jaar die deel uit maakten van een huishouden waarin deelgenomen werd aan de CAV.

Voor bepaalde **doelgroepen** (chronisch zieken, gehandicapten en 65+) zijn in Helmond een aantal regelingen voor inkomensondersteuning mogelijk. Als men tot een van de doelgroepen behoort en een minimum inkomen heeft tot 110% van het bijstandsniveau kan men gebruik maken van een maaltijdvoorziening en/of het ouderenvervoer.

8.1.5 Maaltijdservice

Mensen kunnen in aanmerking komen voor een bijdrage in de kosten voor de maaltijdservice. Chronisch zieken, gehandicapten en 65 plussers kunnen gebruik maken van de kant en klaar maaltijden via de LEV-groep of via een zorgaanbieder (Savant of Zorgboog). De doelgroep van deze voorziening is niet te bepalen omdat we onvoldoende zicht hebben op het aantal Helmondse inwoners dat én een inkomen op het sociaal minimum heeft en ook nog eens chronisch ziek, gehandicapt en/of ouder dan 65 jaar is. We kunnen voor deze voorziening daarom niet bepalen hoe groot het bereik is.

Een groot deel van de mensen die recht heeft op maaltijdvergoeding – en waarvoor ook een dossier is aangemaakt – maakt er toch geen gebruik van. Vaak zijn het de kinderen die erop staan dat hun ouder(s) gebruik maken van deze service, terwijl de mensen dit zelf niet willen en gewoon zelf blijven koken. Daarnaast vinden mensen het vaak toch nog te duur. De maaltijden worden niet geheel vergoed, er geldt een bijdrage. De aantallen die in onderstaande tabel worden weergegeven betreft daadwerkelijk gebruik.

In plaats van huishoudens laten we voor de maaltijdvoorziening het aantal personen zien dat gebruik maakt van de regeling. Voor een deel van de klanten hebben we namelijk te weinig gegevens om het huishouden te bepalen.

MAALTIJDSERVICE – algemene informatie						
Doelgroep	Mensen in de pensioengerechtigde leeftijd die chronisch ziek of gehandicapt zijn en een inkomen hebben dat niet hoger is dan 110% van het bijstandsniveau.					
Inkomensnorm	110% van het sociaal minimum					
MAALTIJDSERVICE – gebruik en bereik						
	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Aantal personen*	215	189	176	171	142	122
Doelgroep	Niet te bepalen	Niet te bepalen	Niet te bepalen	Niet te bepalen	Niet te bepalen	Niet te bepalen
Bereik	Niet te bepalen	Niet te bepalen	Niet te bepalen	Niet te bepalen	Niet te bepalen	Niet te bepalen
Begroot budget	€ 80.557	€ 82.410	€ 83.729	€ 83.729	€ 84.884	€ 85.860
Besteed budget	€ 49.702	€ 57.057	€ 52.932	€ 54.224	€ 45.587	€ 31.719
% benut budget	62%	69%	63%	65%	54%	37%

Bron: Zorgpoort Gemeente Helmond, bewerking Onderzoek en Statistiek

Achtergrondkenmerken

Het overgrote deel van de mensen die gebruik maakt van de maaltijdvoorziening zijn allochtone ouderen vanaf 65 jaar.

8.1.6 Oudervervoer (65 t/m 74 jaar)

Personen tussen de 65 en 75 jaar met een minimuminkomen kunnen in aanmerking komen voor een gratis vervoerpas om gebruik te maken van het Collectief Vraagafhankelijk Vervoer (CVV) uitgevoerd door Taxibus. Het gaat hier om een zogenaamd ‘van deur tot deur taxivervoer’ waarvan men tegen gereduceerde kosten gebruik kan maken. De doelgroep voor het ouderenvoer is niet te bepalen omdat we niet weten hoeveel ouderen in de leeftijd van 65 t/m 74 jaar in Helmond een inkomen tot 110% van het sociaal minimum hebben. Hierdoor kunnen we niet bekijken in welke mate de regeling de doelgroep bereikt.

De aantallen zoals opgenomen in onderstaande tabel betreffen mensen die vanuit de minimaregeling een vervoerspas hebben. Vanuit de Wmo kan men ook aanspraak maken op de vervoerspas. Wellicht dat een groot deel van de mensen die gebruikmaakt van de regeling tot de minima behoort maar de pas toch via de Wmo-regeling krijgt.

In 2013 hadden 88 personen het hele jaar of een gedeelte van het jaar, een vervoerspas vanuit de minima-regeling. Het gaat om circa 80 huishoudens. Het betreft vooral alleenstaande autochtone ouderen.

OUDERENVERVOER (minimaregeling) – algemene informatie						
Doelgroep	Pensioengerechtigden onder de 75 jaar die een inkomen hebben tot 110% van het sociaal minimum.					
Inkomensnorm	110% van het sociaal minimum					
OUDERENVERVOER (minimaregeling) – gebruik en bereik						
	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Aantal huishoudens	130	120	100	90	80	80
Doelgroep	Niet te bepalen	Niet te bepalen	Niet te bepalen	Niet te bepalen	Niet te bepalen	Niet te bepalen
Bereik	Niet te bepalen	Niet te bepalen	Niet te bepalen	Niet te bepalen	Niet te bepalen	Niet te bepalen
Begroot budget**	€ 50.735	€ 51.902	€ 52.732	€ 52.732	€ 53.460	€ 54.075
Besteed budget**	€ 21.904	€ 18.313	€ 24.479	€ 16.826	€ 17.750	€ 17.500
% benut budget	43%	35%	46%	32%	33%	32%

Bron: Zorgpoort Gemeente Helmond, bewerking Onderzoek en Statistiek

**Betreft alleen het budget voor ouderenvervoer vanuit de minimaregeling (dus niet vanuit de Wmo). Alle ouderen vanaf 75 jaar komen, ongeacht hun inkomen, in aanmerking voor een vervoerspas.

De minimaregeling ouderenvervoer is per 1-1-2014 afgeschaft. Mensen die een pas hadden behouden de pas. Er komen echter geen nieuwe pashouders meer bij vanuit de minimaregeling. Vanaf de leeftijd van 75 jaar kunnen alle ouderen een vervoerspas aanvragen vanuit de WMO (Wet maatschappelijke ondersteuning).

8.1.7 Compensatieregeling eigen bijdragen AWBZ en WMO

In 2011 is deze nieuwe inkomensregeling in werking getreden. Chronisch zieken en gehandicapten die gebruik maken van individuele Wmo-voorzieningen, Abwz-zorg zonder verblijf of een combinatie van beiden zijn hiervoor een eigen bijdrage verschuldigd. Voor mensen met een inkomen tot 120% van het verzamelinkomen bestaat deze uit een vaste, minimale bijdrage per periode. De eigen bijdrage wordt door het CAK opgelegd en direct geheven bij de klant.

De gemeente ontziet klanten tot een bepaalde inkomensgrens (ligt rond het sociaal minimum) categoriaal van het betalen van deze eigen bijdragen. Het CAK stuurt aan hen een factuur waarbij de verschuldigde eigen bijdrage 'op nul wordt gezet'. Dit gebeurt automatisch, klanten hoeven dus geen aanvraag te doen voor deze categoriale compensatieregeling.

Door de manier waarop de regeling wordt uitgevoerd is het bereik van deze regeling 100%. Iedereen die voldoet aan de maximale inkomensnorm wordt door het CAK automatisch gecompenseerd.

In de laatste (4-wekelijkse) periode van 2013 zijn 975 huishoudens gecompenseerd voor de eigen bijdragen Wmo en/of ZzV.

COMPENSATIEREGELING EIGEN BIJDRAGE WMO EN AWBZ – algemene informatie			
Doelgroep	Chronisch zieken en gehandicapten die gebruik maken van individuele Wmo-voorzieningen, Abwz-zorg zonder verblijf (ZzV) of een combinatie van beiden. De gemeente ontziet klanten tot een bepaalde inkomensgrens (ligt rond het sociaal minimum) categoriaal van het betalen van deze eigen bijdragen.		
Inkomensnorm	Ca. 120% van het sociaal minimum		
COMPENSATIEREGELING EIGEN BIJDRAGE WMO EN AWBZ – gebruik en bereik			
	Laatste periode* 2011	Laatste periode* 2012	Laatste periode* 2013
Aantal huishoudens	661	875	975
Doelgroep	Niet te bepalen	Niet te bepalen	Niet te bepalen
Bereik	100%	100%	100%
	Totaal 2011	Totaal 2012	Totaal 2013
Gecompenseerd bedrag eigen bijdrage Wmo door de gemeente Helmond**	€ 102.515	€ 139.133	€ 164.273

Bron: CAK, Wmo-monitor

*De eigen bijdragen worden per 4 weken geïnd.

**Deze bedragen hebben alleen betrekking op het gecompenseerd bedrag voor de eigen bijdrage Wmo. We hebben geen informatie over het gecompenseerd bedrag voor de eigen bijdrage van ZzV (Zorg zonder Verblijf).

8.1.8 Stichting Leergeld

Stichting Leergeld wil bevorderen dat kinderen in minimahuishoudens deelnemen aan het sociaal-maatschappelijk leven. De stichting biedt de ouders en/of opvoeders van deze kinderen financiële ondersteuning voor het laten deelnemen aan sportieve, recreatieve, schoolactiviteiten en sociaalvormende activiteiten wanneer andere voorzieningen daar niet in voorzien.

In 2012 is de verordening 'participatie kinderen' van kracht geworden. Op basis hiervan kan Stichting Leergeld alle kinderen uit minimagezinnen (maximaal inkomen tot 110% van het sociaal minimum) ondersteunen met een bijdrage ter waarde van € 200,-/jaar/kind voor activiteiten op het gebied van sport en cultuur en deelname aan schoolactiviteiten. Stichting Leergeld voert onder mandaat van de gemeente deze verordening uit. De verwachting is dat hierdoor het bereik nog verder kan worden uitgebreid.

In 2013 heeft Stichting Leergeld 1.170 kinderen en jongeren wekelijks financieel kunnen ondersteunen. Voor 1.002 kinderen gebeurde deze hulp rechtstreeks. 168 kinderen en jongeren werden gesteund via een project. Het aantal financieel ondersteunde kinderen is sinds 2006 ieder jaar toegenomen.

8.2 Schulddienstverlening

Op 1 juli 2012 is de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening in werking getreden. Deze wet is in het leven geroepen om de schuldhulpverlening effectiever te maken. Gemeenten krijgen expliciet de verantwoordelijkheid om schuldhulpverlening uit te voeren. Het wordt dan als volgt gedefinieerd:

Schulddienstverlening:

Het ondersteunen bij het vinden van een adequate oplossing gericht op de aflossing van schulden indien redelijkerwijs is te voorzien dat een natuurlijke persoon niet zal kunnen voortgaan met het betalen van zijn schulden of indien hij in de toestand verkeert dat hij heeft opgehouden te betalen, alsmede de nazorg. (*Bron: Kadernota schulddienstverlening 2012-2013, gemeente Helmond*)

Kader

Het wetsvoorstel schrijft maar heel beperkt voor hoe gemeenten de schuldhulpverlening moeten uitvoeren. Gemeenten worden zo gedwongen goed na te denken over hun aanpak van schuldhulpverlening en deze in een door de gemeenteraad vastgelegd beleidsplan op te nemen.

De gemeenteraad heeft naast het wettelijk kader in oktober 2010 aanvullende uitgangspunten vastgesteld die gehanteerd moeten worden bij het uitvoeren van de integrale schulddienstverlening in Helmond. Deze kaders zijn:

1. De uitvoering moet sociaal maar realistisch zijn.
2. Wie het kan, doet het zelf, wie het echt niet kan krijgt ondersteuning.
3. Inwoner moet zoveel mogelijk zelfredzaam gemaakt worden.
4. Maatwerk:
 - Differentiatie in doelgroep (op basis van mate van zelfredzaamheid)
 - Differentiatie in aanbod (van enkel preventie tot schulddienstverlening)
5. Beide vormen moeten evenwichtig en in balans worden aangeboden.
6. Diensten zoveel mogelijk uitbesteden.
7. Resultaatgerichte sturing.
8. Integrale samenwerking (intern en extern). Dat betekent dat problemen vanuit verschillende aandachtsgebieden in samenhang worden benaderd en dat de hulpverlening ook op elkaar wordt afgestemd.

Uitvoering

De gemeente richt zich sterk op preventie. Op de website van de gemeente en op de websites van de samenwerkingspartners staat gerichte informatie om mensen met (beginnende) financiële problemen vroegtijdig te informeren. Daarnaast worden alleen die mensen geholpen die kunnen en willen. Er moet namelijk een goede voedingsbodem aanwezig zijn om het schuldsaneringstraject succesvol af te ronden.

Daarnaast speelt vroegsignalering een belangrijke rol. Betalingsachterstanden bij NUTS bedrijven en zorgverzekeraars worden aangegrepen om mensen te benaderen.

Naast de gemeente Helmond zijn de volgende organisaties aangesloten als partner bij de schulddienstverlening: LEVgroep, SMO, MEEoostbrabant, Novadic Kentron en GGZ. Zij vormen als het ware de toegangspoort en vervullen een doorverwijzende rol binnen de schulddienstverlening. Vanaf eind 2013 participeert ook woningbouwvereniging Wocom mee op pilotbasis.

Inwoners van Helmond met financiële problemen die op zoek zijn naar hulp kunnen zich aanmelden via het *Intakekompas*. Aan de hand van dit kompas wordt bepaald of het om zware of lichte problematiek gaat. Bij lichte problematiek krijgen de mensen via vrijwilligers van de LEVgroep thuisbegeleiding of worden ze geholpen bij het ordenen van hun administratie. De mensen waarvoor een 'zware' diagnose is gesteld kunnen zich aanmelden voor de schulddienstverlening van de gemeente. Binnen een termijn van vier weken vindt dan een eerste gesprek plaats. Bij zeer urgente gevallen is deze termijn drie dagen (bijvoorbeeld als er huisuitzetting dreigt).

Het aantal Helmonders dat hulp heeft aangevraagd bij het oplossen van hun financiële problemen is de laatste jaren toegenomen. In 2013 zijn er via het intakekompas in totaal 567 aanvragen geweest van Helmonders. In het leeuwendeel van de gevallen ging het om zware problematiek. De financiële problemen zijn dan zo ernstig dat ze worden doorverwezen naar een schuldsaneringstraject.

Het proces van schulddienstverlening bestaat uit verschillende fasen. In elke fasen kunnen mensen worden afgewezen. Hieronder staat een overzicht van de 10 meest voorkomende redenen voor afwijzing.

- instabiele situatie (woon- of financiën)
- schuld niet afkoopbaar (fraude)
- intrekken aanvraag
- niet tijdig documenten aangeleverd
- schuldpositie onvoldoende duidelijk
- niet reageren op herhaalde oproepen
- Geen of onvoldoende inkomsten
- zelf oplossing gevonden
- geen problematische schuld
- niet nakomen afspraken

Tabel 8 Kerngegevens schulddienstverlening Helmond

	aantal aanvragen	aantal nieuwe aanvragen*	Aantal zaken in behandeling
2008	253	253	58
2009	344	344	112
2010	361	361	198
2011	405	405	220
2012	456	456	220
2013	567	365	379

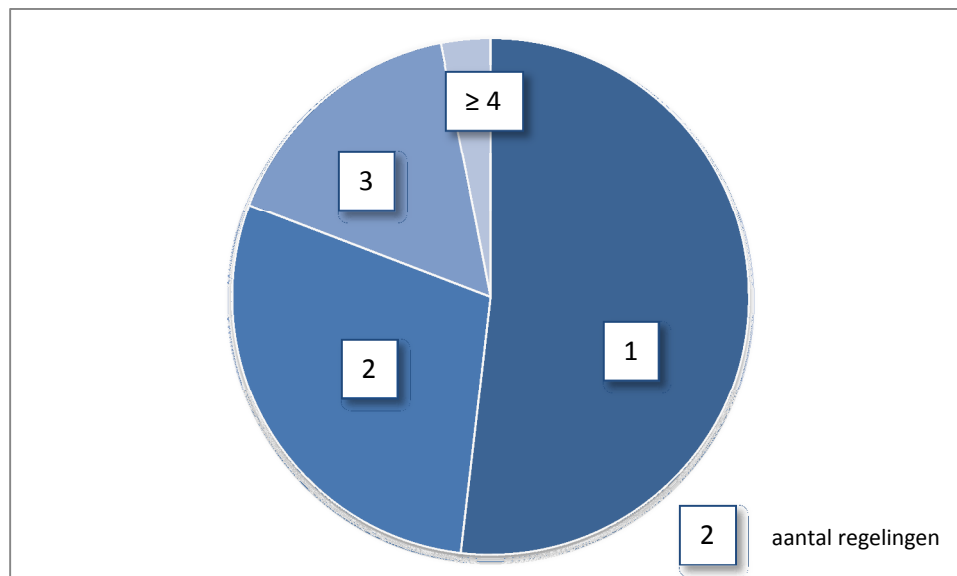
Bron: Schulddienstverlening, gemeente Helmond

*Dit zijn aanvragen van mensen die nog niet eerder een aanvraag hebben gedaan voor schulddienstverlening.

8.3 Gebruik van meerdere gemeentelijke regelingen

Van de bijna 4.500 huishoudens dat in 2013 gebruik heeft gemaakt van een van de gemeentelijke inkomensvoorzieningen (bijzondere bijstand, langdurigheidstoelage, maaltijdservice, ouderenvervoer, kwijtschelding en CAV) heeft 61% gebruik gemaakt van 1 regeling. 4 op de 10 huishoudens (die gebruik maken van zeker één regeling) maakt dus gebruik van 2 of meer gemeentelijke regelingen.

Figuur 15 Gebruik van meerdere regelingen

Bron: Werkplein/Zorgpoort Gemeente Helmond, bewerking Onderzoek en Statistiek

* Het betreft de volgende regelingen: bijzondere bijstand, langdurigheidstoeslag, maaltijdservice, ouderenvervoer (minimaregeling), kwijschelding gemeentelijke heffingen en CAV.

8.4 Inkomenseffect van inkomensregelingen

In 5.1. hebben we het bereik van de verschillende inkomensvoorzieningen in beeld gebracht. In onderstaand overzicht staan de (maximale) bedragen die huishoudens kunnen besparen door gebruik te maken van een of meerdere inkomensregelingen.

Voor de bijzondere bijstand kennen we geen maximale vergoeding. Als mensen qua inkomen aan de voorwaarden voldoen kunnen ze voor bepaalde noodzakelijke behoeften altijd een vergoeding krijgen.

Tabel 9 Vergoedingen/eigen bijdrage per inkomensvoorziening

	Eigen bijdrage / maximale vergoeding per jaar
Individuele bijzondere bijstand	geen maximum aan verbonden
Langdurigheidstoeslag	
<i>gehuwden/samenwonenden</i>	€ 492*
<i>alleenstaande ouder</i>	€ 442*
<i>alleenstaande</i>	€ 346*
Maaltijdregeling	Max. eigen bijdrage is €2,10 voor een complete maaltijd
Ouderenvervoer (minima-regeling)	Gratis vervoerpas
Kwijschelding	
<i>rioolrechten</i>	€ 206,96*
<i>afvalstoffenheffing</i>	€ 172,08*
<i>ozb</i>	0,1141% van de woz-woningwaarde
Collectieve Aanvullende Ziektekosten verzekering	€ 200***
Compensatieregeling eigen bijdragen AWBZ en Wmo	100% van de eigen bijdrage wordt gecompenseerd

*tarieven 2013

*** Gemiddeld voordeel op jaarbasis (2012) voor de verzekerde

9 Cumulatie van overheidsmaatregelen

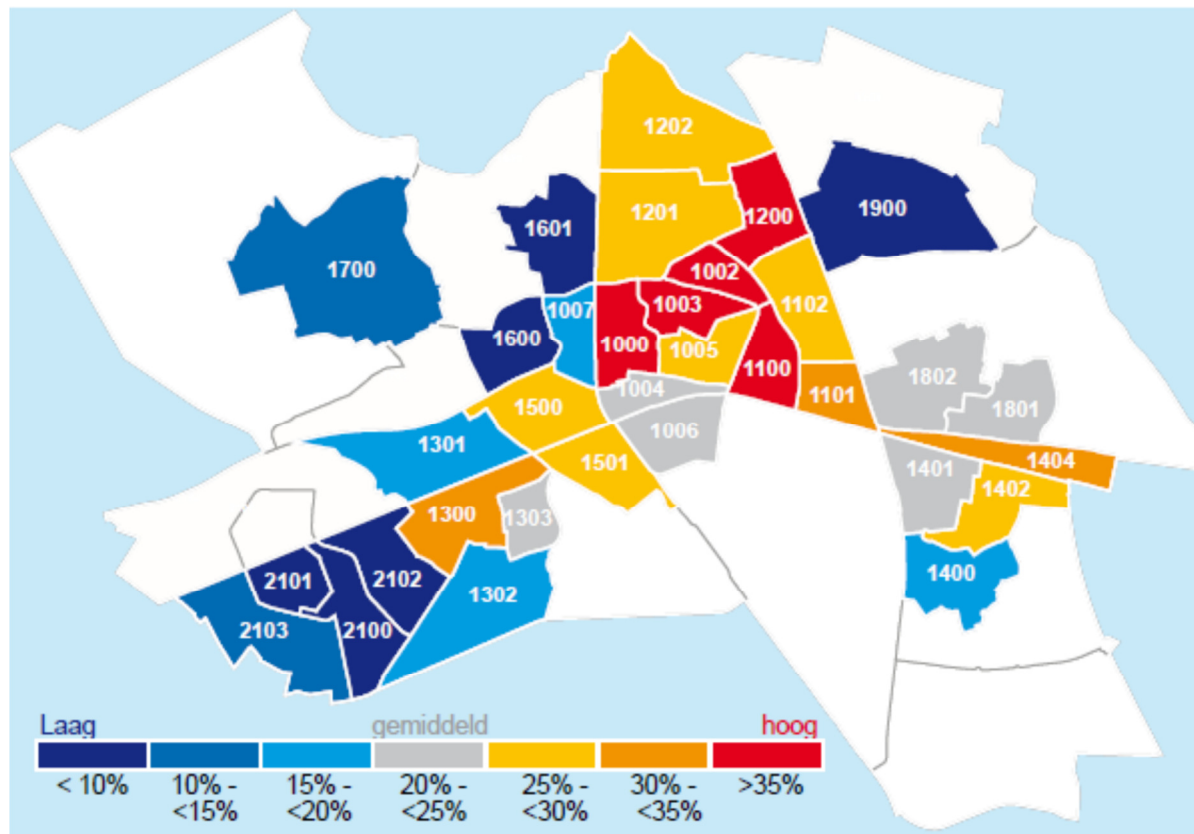
Het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) heeft het initiatief genomen om een onderzoek uit te voeren naar de cumulatie van effecten van voorgenomen kabinetsmaatregelen op het gebied van sociale zekerheid, zorg en onderwijs. Het gaat hierbij onder andere om de decentralisatie van de wet werk en arbeidsondersteuning jonggehandicapten (Wajong), van onderdelen van de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ) en de bezuiniging op het passend onderwijs. Deze maatregelen kunnen cumuleren binnen een huishouden. Daarom hebben het Rijk en de gemeenten afgesproken een monitor van de stapeling van maatregelen te ontwikkelen. Resultaten van dit onderzoek laten zien hoe de maatregelen zullen cumuleren binnen huishoudens.

Stapeling binnen huishoudens

De stapeling van regelingen en voorzieningen is een probleem dat vooral optreedt bij huishoudens die relatief veel gebruik maken van zorg. Dit doet zich met name voor bij 75-plussers, chronisch zieken, Wajongers en intramuralen. Onderstaand kaartje laat de relatieve dichtheid zien van huishoudens met 4 of meer regelingen. Elke regeling in een huishouden telt één keer mee. Een kwart van de Helmondse huishoudens maakt gebruik van 4 of meer regelingen¹⁰. Binnen Helmond zien we dat de grootste concentraties te vinden zijn in huishoudens in de centrale stad. Het gebruik in de buurten Centrum, Heipoort, Leonardus, Beisterveld en Bloemvelden is relatief het hoogst.

¹⁰ Het gaat om de volgende 25 regelingen en voorzieningen. Elke regeling telt één keer mee.

Wajong, AO overig, Bijstand, Bijzondere bijstand, WW, WSW, Ziektewet 2010, WMO huishoudelijke verzorging, AWBZ persoonlijke verzorging, AWBZ verpleging, AWBZ individuele begeleiding, AWBZ groepsbegeleiding, AWBZ zorg met verblijf, Speciaal onderwijs of leerling gebonden financiering, Toeslagen, WTCG, CER of aftrek bijzondere ziektekosten 2010, Wettelijk eigen risico (100%), WSNP, Minnelijke schuldsanering (gemeentelijke data), Bijzondere bijstand (gemeentelijke data), WMO gebruik of recht HH klasse 1 (gemeentelijke data), WMO gebruik of recht HH klasse 2 (gemeentelijke data), WMO gebruik of recht HH klasse 3 (gemeentelijke data), WMO gebruik of recht vervoer (gemeentelijke data), WMO gebruik of recht overige voorzieningen (gemeentelijke data).

Figuur 16 % gebruik 4 of meer regelingen/voorzieningen door huishoudens

Bron: CBS (Stapelingsmonitor)

Noot: zie bijlage 1 voor een overzicht van de buurtnamen behorende bij de buurtcodes.

Stapeling onder minima

Minimahuishoudens hebben het vanwege hun financiële positie al vaak moeilijk om rond te komen. Het zijn ook huishoudens waar we vaker dan gemiddeld een stapeling van regelingen en voorzieningen treffen. Het zijn dan ook deze huishoudens die door overheidsmaatregelen op verschillende regelingen en voorzieningen extra hard getroffen worden.

Binnen de groep Helmondse minimahuishoudens zien we dat vooral de groep huishoudens die gebruik maken van regelingen/voorzieningen op het gebied van zorg en inkomensvoorzieningen voor een bepaald doel¹¹ in grote aantallen zijn als het gaat om stapeling van regelingen. Deze groepen zijn extra kwetsbaar als versoberende kabinetsmaatregelen doorgang vinden.

De grootste groep betreft de huishoudens die een inkomensvoorziening voor een bepaald doel en een voorziening op het gebied van zorg hebben. Als we binnen deze groep van 2.800 huishoudens nog eens kijken naar de huishoudens die ook nog een arbeidsongeschiktheidsvoorziening hebben, dan komen we uit op 400 huishoudens waarvoor stapeling van maatregelen behoorlijke effecten heeft.

¹¹ Bijzondere bijstand, huurtoeslag, kinderopvangtoeslag, kindgebonden budget, WTCG, CER en aftrek bijzondere ziektekosten.

Tabel 10 Aantal minimahuishoudens met voorzieningen/regelingen op meerdere vlakken

	Arbeidsongeschiktheidsvoorzieningen	Algemene inkomensvoorzieningen	Inkomensvoorziening voor bepaald doel	WSW	Zorg	Jeugd
Arbeidsongeschiktheidsvoorziening	1.900					
Algemene inkomensvoorziening	300	2.800				
Inkomensvoorziening voor bepaald doel	1.500	2.400	8.000			
WSW	100	x	300	300		
Zorg	400	300	2.800	100	2.900	
Jeugd	x	x	x	x	x	x

Bron: CBS (Stapelingsmonitor)

x aantallen kleiner dan 100. Aantallen onder de 100 worden vanwege mogelijke onthulling niet in de tabel gepresenteerd.

Noot: Arbeidsongeschiktheidsvoorzieningen = WAO, WIA, WAZ, Wajong en Ziektewet.

Algemene inkomensvoorziening = WW, WWB, IOAW, IOAZ, WSNP en minnelijke schuldsanering.

Inkomensvoorziening voor bepaald doel = Bijzondere bijstand, huurtoeslag, kinderopvangtoestel, kindgebondenbudget, WTCG, CER en aftrek bijzondere ziektekosten.

WSW = WSW indicatie, WSW wachtlijst, WSW dienstbetrekking en WSW regulier dienstverband.

Zorg = WMO huishoudelijke verzorging, WMO vervoersvoorziening, WMO overige voorziening, AWBZ persoonlijke verzorging, AWBZ verpleging, AWBZ individuele begeleiding, AWBZ groepsbegeleiding en AWBZ zorg met verblijf

Jeugd = Speciaal onderwijs en leerlinggebonden financiering.

Bijlage 1

WIJK	BUURT
Binnenstad	1000 Centrum
	1002 Leonardus
	1003 Heipoort
	1004 Stationsgebied
	1005 Vossenbergr
	1006 Annabuurt /Suytkade
	1007 Steenweg e.o.
Helmond-Oost	1100 Beisterveld
	1101 Beisterveldse Broek
	1102 Straakven
Helmond-Noord	1200 Bloemvelden
	1201 Binderen
	1202 Eeuwsels
't Hout	1300 Centrum 't Hout
	1301 De Kroon
	1302 Akkers
	1303 Gansenwinkel
	1309 Groot Goor
Brouwhuis	1400 Brouwhuis Dorp
	1401 Brouwhuis-West
	1402 Brouwhuis-Oost
	1404 Brouwhorst
	1409 Kloostereind
Helmond-West	1500 Oud West
	1501 Houtsdonk
Warande	1600 Oranjebuurt
	1601 Zwanenbeemd
Stiphout	1700 Stiphout Dorp
	1701 Schooten
	1709 Geeneind
Rijpelberg	1801 Rijpel-Oost
	1802 Rijpel-West
	1809 Berkendonk

Dierdonk	1900 Kern Dierdonk
	1909 Scheepstal
Brandevoort	2101 De Veste
	2102 Schutsboom
	2103 Stepekolk
	2104 Berenbroek
Industriegebied-Zuid	2901 Hoogeind
	2902 BZOB

